PRIMORSKI DNEVNIK

GLASILO OSVOBODILNE FRONTE SLOVENSKEGA NARODA ZA TRŽAŠKO OZEMLJE

Leto VI - Štev. 270 (1958) Poštnina plačana v gotovini Spedizione in abbon. post. I. gr.

TRST, četrtek 15. novembra 1951

Cena 20 lir

Prispevajte za Kulturni dom

Včeraj je bil v Beogradu podpisan sporazum o vojaški pomoči vlade ZDA Jugoslaviji

Sporazum sta podpisala maršal Tito in ambasador ZDA George Allen - Sporazum sloni na zakonu o vzajemni pomoči iz leta 1949 s spremembami in dopolnitvami ter zakonu o vzajemni varnosti iz leta 1951 FLR Jugoslavija bo prejemala vojaško opremo, material, usluge in ostalo pomoč v soglasju z Listino OZN

(Od našega dopisnika)

BEOGRAD, 14. — Danes je v Beogradu podpisan ameriško-jugoslovanski sporazum o vojaški pomoči, ki sta ga podpisala maršal Tito in ambasador ZDA George Allen in na podlagi katerega bo vlada ZDA na osnovi in v smislu zakona o vzajemni pomoči iz leta 1949 ter o spremembah in dopolnitvah zakona o vzajemni varnosti iz leta 1951 nudila vladi FLRJ vojaško opravo, materiale, usluge in ostalo pomoč pod pogoji, ki so sporazumno določeni soglasno z Listino OZN.

Do sporazuma je prišlo — kakor je rečeno v uvodnem besedilu — iz želje obeh vlad, da vzpredita mednarodni mir in varnost v okviru listine OZN s pomočjo ukrepov, ki bodo krepili sposobnost narodov, ki so vdani ciljem in načelom Listine, da delotvorno sodelujejo v sporazumih za individualno in kolektivno samoobrambo v podporo teh ciljev in načel. Obe vladi ponovno potrjujeta svojo odločnost, da nudita polno sodelovanje naporom za dajanje oboroženih sil Združenih narodom kakor je predvideno z Listino in za dosego sporazuma o splošnem reguliranju in zmanjšanju oborožitve ob odgovarjajočem jamstvu proti kršenju. Rečeno je tudi, da je vzeta v poštev podpora, ki jo je vlada ZDA dala tem načelom s sprejemom zakona o vzajemni obrambi pomoči in zakona o vzajemni varnosti.

Vlada FLRJ se bo po tem sporazumu poslževala pomoči izključno za pospeševanje ciljev Listine OZN zaradi pospeševanja mednarodnega miru in varnosti kakor tudi krepitve svoje obrambe pred agresijo. Vlada FLRJ se obvezuje, da ne bo brez predhodnega pristanka vlade ZDA prenesla na katero koli drugo osebo, ki ni njen uslužbenec ali njen organ, niti na katero koli drugo državo pravnega naslova ali posesti katere koli opreme, materiala, obvestil ali uslug sprejetih na podlagi dara.

Vlada FLRJ bo prav tako dovolila ZDA recipročno pomoč tem, da bo nadaljevala z dajanjem olajšav proizvodnji in prenosu v ZDA v količinah in po pogojbah in pogojih, ki bi se sporazumno določili, surovin in polfabrikatov potrebnih ZDA zaradi pomanjkanja ali katerih izdelava je možna z njenimi lastnimi sredstvi, ki bi bili na razpolago v Jugoslaviji.

V sporazumu je dalje rečeno, da bosta obe vladi podvzeli odgovarjajoče ukrepe, da obveščata javnost o izvajanju sporazuma, toda da bo tudi vsaka vlada podvzela ukrepe varnosti, v pogledu katerih se bo dosegel sporazum, da bi se preprečilo odtujevanje ali da bi prišli v nevarnost klacificirani vojaški materiali ali obvestila, dana na podlagi tega sporazuma. Obe vladi se bosta tudi na zahtevo katere koli izmed njih pogajali zaradi dosege skupnega sporazuma glede odgovornosti za zatrjevane ali podobne zahteve, ki zadevajo na uporabi iznajdb, navodila proizvodnje ali tehnoloških obvestil.

Vlada FLRJ se s svoje strani obvezuje, da bo dala v zvezi s pomočjo na razpolago vladi ZDA dinarje za njene administrativne in operativne stroške v zvezi z izvajanjem sporazuma. Vlada FLRJ je izrazila svojo soglasnost, da sprejme osebje vlade ZDA, ki bo izpolnjevalo njene odgovornosti iz tega sporazuma a katero bo imelo dovoljenje za opazovanje izvajanja pomoči. Obe vladi sta se sporazumeli, naj bo število takšnega osebja čim manjše. Del bo delovalo kot del ambasade ZDA pod upravo in nadzorstvom šefa diplomatske misije in bo imelo isti položaj kakor tudi drugo osebje ameriške ambasade ameriškega državljanstva.

Vlada FLRJ je tudi ponovno potrdila, da bo še nadalje sodelovala pri pospeševanju mednarodnega sporazumevanja in dobre volje in pri ohranitvi svetovnega miru, da bo soglasno s svojo politično in ekonomsko stabilnostjo prispevala k razvoju in vzdrževanju svoje obrambne moči in obrambne moči svobodnega sveta kolikor ji to omogočajo lastni viri delovne sile in splošni gospodarski pogoji. Jugoslavija se obvezuje, da bo zaradi odstranitve vzrokov mednarodne napetosti podvzela akcijo, glede katere bi se dosegel vzajemni sporazum.

Predvideno, je da bo sporazum, ki je danes stopil v veljavo, ostal v veljavi še eno leto računajoč od dneva sprejema pismene notifikacije ene izmed podpisnic v namenu, da ga odpove. Vlada ZDA je zadržala zase pravico, da to pomoč lahko ustavi.

Ta sporazum, ki bo registriran pri generalnem tajništvu OZN izraža željo tako vlade ZDA kakor tudi vlade Jugoslavije, da bosta vložili vse napore za nadaljnjo krepitev miru in krepitev varnosti na svetu v okviru listine OZN. Sporazum prav tako pomeni nadaljnji prispevek krepitvi sposobnosti narodov, da se tudi nadalje uspešno trudijo za individualno in kolektivno samoobrambo s ciljem ohranitve načel listine OZN in hkrati zmanjšanja nevarnosti pred možno agresijo.

Šef misije, ki bo štela — kot se meni — 30 članov, bo verjetno brigadni general John Harmony, ki bo nosil naslov ATASE ZA VOJAŠKO POMOČ, ki se prvič ustanavlja v ameriški diplomaciji.

Ameriški ambasador v Beogradu George Allen je danes na tiskovni konferenci med drugim dejal, da višina same pomoči ni še končno določena, ker jo bodo dajali periodično in po potrebah kakor tudi to, da je vlada ZDA obvestila vladi Velike Britanije in Francije o pripravah za podpis pomoči. Možno je, da bo v okviru pomoči skupina pripadnikov jugoslovanske armade obiskala inozemstvo s ciljem spoznavanja tehničnega nivoja. G. Allen je tudi dejal, da je ta pomoč izključno vojaške narave, toda da se lahkrati lahko razširi tudi v druge svrhe.

R. R.

Koreja na mrtvi točki

MUNSAN, 14. — Tudi današnja seja podkomisije za premirje v Pan Mun Jomu se je razbila na eni strani ob prizadevanju Severnokorejcev in Kitajcev, da se doseže čim prej prenehanje ognja brez posebnih pogojev, in ob stališču poveljstva Združenih narodov, da se je treba prej dogovoriti o vsej podrobnosti premirja.

Po izjavah delegacije OZN so danes Kitajci in Severnokorejci razširili svoje želje in jasno povedali, da želijo popolno prenehanje ognja «de facto» ne le za suhozemske sile, temveč tudi za letalstvo in mornarico. Severnjaški predstavniki so dodali, da bi to pomenilo «dokaz dobre volje». General Nuckols, uradni predstavnik delegacije OZN, je pripomnil, na današnje severnokorejske in kitajske izjave potrjujejo razlago delegacije OZN že ob prvih njihovih predlogih, ki so bili še precej nejasni. Delegacija OZN je vztrajala pri svojem stališču, da se sovražnosti ne morejo prenehati, dokler ne bo podpisano premirje, kajti prenehanje ognja «de facto» bi samo koristilo napadalcu, medtem ko bi se pogajanja o sporazumu za premirje nadaljevala v nedogled.

Današnja seja podkomisije za premirje je trajala celih pet ur. Nekateri trdijo, da so severnokorejski in kitajski predstavniki po zadnjem govoru sovjetskega zunanjega ministra Višinskega postali še bolj nepopustljivi.

Medtem se je delavnost na fronti poživila. Na zahodnem odseku fronte je kitajska oklopna formacija prišla v napad proti položajem OZN in s tem začela drugo tankovsko bitko v zadnjih desetih dneh. Tanki T 34 (normalni sovjetski tankovski tip) so danes v prvih jutranjih urah ob luninem svitu podprli napad močnega oddelka kitajske pehote. Poveljstvo osme armade pravi, da je bil napad odbit in da so kitajski tanki pobegnili.

Na vzhodnem delu fronte so čete OZN odbile pet nasprotnih napadov v obsegu enega bataljona.

General Van Fleet, poveljnik osme armade je izjavil, da so «ofenzive z omejenim ciljem», ki so jih izvedle čete OZN v zadnjih mesecih, priprečile nasprotniku, da bi se pripravil na nov napad. Generaj Robertson, ki je bil poveljnik okupacijskih čet Commonwealtha na Japonskem in ki se je zdaj vrnil v Avstralijo, pa je izjavil, da so Kitajci zdaj mnogo bolje opremljeni z minometi, topovi, raketnim orožjem, tanki in letali.

Obrambno ministrstvo ZDA je sporočilo, da znašajo ameriške izgube na Koreji 99.226 mož. Od tega je 15.002 mrtvih, ranjenih 71.642, pogrešanih pa 12.582.

Pretepi med volitvami na Filipinih

MANILA, 14. — Pri včerajšnjih volitvah na Filipinih je prišlo do spopadov, pri katerih je sedem oseb izgubilo življenje, osem pa ranjenih. Obrambni tajnik Ramon Magsaysay je dejal, da bodo vojaške sile v pripravljenosti do razglasitve volitev.

LILLE, 14. — Stavkajočim rudarjem v severnih okrajih Francije ob Kanalskem prelivu se je danes pridružilo še 18.000. Tako se je število stavkajočih dvignilo na 30.000.

PROCES V LUCCI BO TRAJAL do srede prihodnjega januarja

Načrt predsednika sodišča o «hitrem» poteku procesa - Javnemu tožilcu ne ugajajo priče, ki ne podpirajo obtožbe - Domenico Riccobene je «spoznal» obtožence po postavi - Nemci so streljali garibaldince, ozopovcem pa prizanašali

(Od našega posebnega dopisnika)

LUCCA, 14. — Kot smo že včeraj povedali, ima predsednik sodišča resen namen odpraviti vse priče do konca tega meseca, nakar bi naj prišli do 10. decembra na vrsto zastopniki zasebne stranke. Pet naslednjih dni bi bilo odmerjenih javnemu tožilcu, čas do 22. decembra pa obrambi. Zaradi božičnih praznikov bo ta proces znova prekinjen do dneva po novem letu, ko bodo zopet nastopili zastopniki zasebne stranke in odvetniki obrambe, po čemer bi se dalo sklepati, da bo proces zaključen šele v prvi polovici januarja prihodnjega leta.

Danes sta bili zaslišani le dve priči, med njima prvi profesor in zdravnik Gino Pieri iz Vidma, ki je bil na strani osvobodilnega gibanja in je imel po zaslugi svojega poklica širok pogled v razvoj takratnega dogajanja, kakor tudi v posamezne primere partizanskega delovanja v furlanski nižini. Vse to je zgostil v knjigi «Storia di partigiani». On sam ni bil na tekočem o trenjih med garibaldinci in ozopovci in je le mimogrede slišal govoriti o vohunih v ozopovskih vrstah, z vso gotovostjo pa ve, da so prj streljanju talcev 9. aprila 1945 v Vidmu pobrali Nemci iz jetnišnice samo garibaldince in nobenega ozopovca. Turchettijeve ni poznal, splošno pa se je o njej govorilo, da je vohunka. Pieri trdi nadalje, da med vojno ni bilo pogajanj o teritorialnih razmejitvah in da so se glede tega vprašanja duhovi začeli razvnemati šele po osvoboditvi. Imel je stalne stike tako s partizani kot tudi z angleško misijo, vendar se to vprašanje nikdar in v nikakršni obliki ni omenjalo.

Toda javni tožilec, ki redno izgublja potrpljenje pri zaslišavanju obrambnih prič, se tudi z mirnim in treznim pripovedovanjem te priče ni mogel sprijazniti. Kot verodostojne priče ima v čislih menda le duhovnike, in tako je tudi tokrat predlagal, naj sodišče povabi k pričevanju še župnika doma Luigija Baiuzzija, ki bo obrazložil, zakaj so bili 9. aprila garibaldinci postreljeni kot talci, ozopovci pa izpuščeni. V tej zvezi je še predložil predsedniku tudi poročanje nekega karabinjerskega maršala in ko se je obramba temu uprla, je zahteval, naj tega maršala tudi zaslišijo.

Po številnih tovrstnih cerkvenih in posvetnih uniformirancih, ki se jih je tožilec doslej poslužil, bi sploh lahko trdili, da predstavljajo glavne stebre, na katere je naslonjena krivična obtožba proti 52 garibaldincem, ravno marešali, župniki in kaplani. Ako ne prvi, nameravajo poslednji nuditi javnosti s procesom v Lucci ponovno sliko, kako je treba razumeti pravo in iskreno krščansko ljubezen do bližnjega.

Južnjak Domenico Riccobene bi pravzaprav sploh ne smel priti v poštev na tem procesu, niti kot priča. Dogodki, ki jih sodišče obravnava, so daleč od njega in Riccobene nima z njimi nikakršne zveze. Ker pa bi hotela obtožnica v pomanjkanju argumentov glede Perčinja naprititi obtožencem vse zločine, do katerih je kakor koli prišlo v prvih mesecih leta 1945 v Beneški Sloveniji, so zastopniki zasebne stranke privlekli pred sodišče tudi Riccobena, ki se mu je v onih dneh in v onih krajih v resnici pripetilo nekaj neprijetnega.

Riccobene je bil zaposlen pri nemški organizaciji Todt. Vendar je predstavljalo to le nekako kritje, da bi ga Nemci ne odgnali v rajh, kajti v glavnem se je ukvarjal s črno borzo in v družbi z dvema rojakoma prekupčeval v okolici Nem in Ahtena. Ob nekem takem obhodu so jih zajeli trije oboroženci, jih odgnali na neko domnevno komando in od tam v bližnji gozd, kjer so dva ubili, medtem ko se je Riccobenu posrečilo zbežati. Kdo so bili napadalci? Priči se dozdeva, da garibaldinci, prav tako kot se mu dozdeva, da sta pri tem sodelovala dva izmed obtožencev, ki si jih je ogledal za mrežo. To naj bi bila «Stella» in «Sasso». Vsi v dvorani, razen javnega tožilca, so se muzali njegovi domnevni ugotovitvi, zlasti pa takrat, ko pravi, da se mu ne zdita znana po obrazu, marveč po krepki postavi. Predsednik je ob tej priliki pripomnil, da po postavni zumanjosti ne gre presojati ljudi, kajti v tem primeru bi mogel priti v poštev tudi ta ali oni izmed odvetnikov.

Riccobene je bil končno odslovljen in razprava prekinjena do jutri ob 9. uri predpoldne.

M. L.

NADALJEVANJE RAZPRAVE PRED GLAVNO SKUPŠČINO OZN

Benegal Rau o pozitivnih rezultatih delovanja Organizacije združenih narodov

Priporočal je sestanek štirih zunanjih ministrov in obžaloval odsotnost Kitajske pri načrtih za razorožitev - Entezam obsoja postopanje velikih držav do malih držav - Schuman bo govoril v petek

PARIZ, 14. — Danes se je pred glavno skupščino OZN nadaljevala splošna razprava, ki je bila včeraj prekinjena. Od 14 za danes vpisanih govornikov je prvi govoril kolumbijski zunanji minister Gonzalo Restrepo Jaramillo, ki je pozval voditelje velikih držav, naj se razmislijo nad sedanjim položajem.

Danski zunanji minister Kraft pa je s svoje strani obžaloval, da se sodelovanje med zavezniki med vojno ni nadaljevalo tudi po vojni. V zvezi z govorom Višinskega, ki je, kakor je znano, izjavil, da «se je smejal vso noč» ob zahodnih predlogih za razorožitev, je Kraft dejal med drugim: «Gotov sem, da številni drugi niso spali, kakor jaz, ne pa zaradi smeha, pač pa zaradi skrbi, ker je bil odgovor na poziv Zahoda na sodelovanje tak. Zato pozivam voditelje Sovjetske zveze, naj se potrudijo, da stopijo na novo pot.»

Urugvajski delegat Battle Berres je obžaloval odsotnost Italije in poudaril važnost malih držav v OZN.

Za njim je govoril pakistanski zunanji minister Zafrullah Khan, ki je izjavil, da je glavna ovira na poti miru strah, ki ga vsak ima pred drugim, in sum o pravih namenih drugih.

Napadel je nato tiste, ki «pripadajo belim plemenom in mislijo, da imajo božjo pravico ukazovati tistim, ki ne pripadajo tem plemenom.» Izjavil je nato, da je prav tako nujno uvesti gospodarsko sodelovanje namesto sedanjega izkoriščanja in gospodarske nadvlade. «Če do tega ne bo prišlo naglo in temeljito, je mogoče, da bodo prav kmalu nastale hude nevihte, ki bi lahko zavzele obseg plaza», je zaključil Zafrullah Khan.

Zadnji na jutranji seji je govoril paragvajski zunanji minister Bernardo Ocampos, ki je glede vojne na Koreji izjavil, da je zbudila svet iz dremavice, ter je zahteval, naj se kolektivna varnost okrepi.

Na popoldanski seji je prvi govoril belgijski zunanji minister Van Zeeland, ki je dejal, da samo tisti, ki so hote slepi pred stvarnostjo, lahko zanikujejo, da svobodni svet z vsem srcem želi mir. Izjavil je tudi, da Belgija sprejema tristranski predlog kot konstruktivni element.

Južnoafriški delegat Donge se je pritožil, da se OZN vmešava v notranje zadeve Južne Afrike. Dejal je tudi, da se na dnevni red vključujejo vprašanja postranskega in dvomljivega pomena, ki nimajo nič kaj opraviti z ohranitvijo miru. Na koncu je še izjavil, da podpira štiristranski načrt za obrambo Srednjega vzhoda.

Za njim je perzijski delegat Nasrollah Entezam izjavil, da je zaman zahtevati od OZN, da bi izpolnila vsa upanja, ki jih vanjo postavljajo male države. Ugotovil je, da so velike države na nedopusten način večkrat ogrožale neokrnjenost malih držav. Prav tako je dejal, da so posvetilj malo pozornosti težnjam nekaterih narodov v Afriki in Aziji in to zanemarjanje bi lahko postalo usodno za vse človeštvo. Dalje je Entezam izjavil, da je eden od vzrokov sedanjega položaja dejstvo, da nekatere države niso vedno spoštovale politične in gospodarske neodvisnosti drugih držav.

Perzijski delegat je dalje dejal, da petrolejska industrija, kakor je bila do sedaj organizirana v Perziji, ni na noben način koristila splošnj blaginji Perzijcev in tudi ni uspešno prispevala k tehničnemu in industrijskemu napredku Perzije. Na koncu je še obtožil bivšo «AIOC» vmešavanja v notranje zadeve Perzije. Prav tako je poudaril, da po mnenju Perzije ni mednarodnega organizma, ki bi bil pristojen razsojati o podržavljenju, in da se ne more trditi, da Iran ne spoštuje mednarodnih načel. Obtožil je Veliko Britanijo, da je postopala proti načelom listine OZN, ko je poslala bojne ladje v perzijske vode, izvajala gospodarski pritisk in potvarjala resnico pred mednarodnimi organizmi. Kritiziral je tudi mednarodno banko, ki je v svojih petih letih razvoja dala manj kakor 600 milijonov dolarjev za načrte za gospodarski razvoj. Če se pomisli, da 80 odst. človeštva pripada gospodarsko zaostalim državam, se lahko upravičeno sodi, da banka ni izpolnila enega svojih temeljnih smotrov.

Govoril je nato ekvadorski delegat, ki je zlasti poudarjal gospodarske in socialne naloge OZN.

Za njim pa je govoril indijski delegat sir Benegal Rau, ki je od začetka govoril o petletnem delovanju OZN ter poudaril pozitivne rezultate tega delovanja na gospodarskem in socialnem področju.

«V kratkem bomo razpravljali o razorožitvenem načrtu — je dejal Benegal Rau — in pekinška vlada, ki ima eno največjih vojsk na svetu, ne bo udeležena pri tej razpravi. Komunistična Kitajska je stvarnost in če bo OZN še dalje zanikala to stvarnost, ne bodo njeni sklepi realistični. Nato je dejal, da je verjetno, da bodo manjše države takoj pristale na kakršen koli razorožitveni in nadzorstveni načrt, o katerem se bodo večje države uspele sporazumeti. Indijska delegacija bo skrbno proučila vse predložene načrte.»

Nato je tudi pozval, naj se v Parizu sestanejo zunanji ministri štirih velikih držav, zato da pripravijo skupno izjavo proti vojni. Prvi stiki za ta sestanek naj bi bili tajni, pozneje, ko bi se sporazumeli, pa naj bi jih obrazložili pred skupščino OZN.

Za njim je govoril salvadorski delegat Chavez, ki je izjavil, da bi morali Italijo sprejeti v OZN. Zadnji je govoril panamski delegat, ki je poudarjal, da morajo Združeni narodi pomagati zaostalim državam. «Ne more biti miru — je dejal — ko toliko ljudi živi v solzah, v bolesti in pomanjkanju. V Srednji in Južni Ameriki so področja, katerih revščina je taka, da predstavlja nevarnost za mir.» Seja se bo nadaljevala jutri zjutraj.

Francoski zunanji minister Schuman bo govoril šele v petek, ker je izrazil željo, da bi govoril zadnji med splošno razpravo.

Višinski pa misli predložiti zahtevo, da se mu dovoli ponovno govoriti med splošno razpravo. Če bo skupščina pristala, bo Višinski verjetno govoril v petek.

V krogih indijske delegacije izjavljajo, da je še preuranjena vest, da bo sedanji indijski poslanik v Pekingu nadomestil Benegala Raua, ker je ta postavil kandidaturo za sodnika pri mednarodnem sodišču v Haagu.

Skrbstveni svet je imel danes svojo prvo sejo in je sklenil, da se na dnevni red vpiše kot prva točka vprašanje «popolne udeležbe Italije pri delu skrbstvenega sveta». Nato so na dolgo razpravljali o vpisu vprašanja južnoafriškega vprašanja in razprava se bo nadaljevala jutri.

POKRAJINSKI ZAKON pred rimskim parlamentom

Dotaknili se bodo tudi položaja nemške manjšine na Južnem Tirolskem - Krščanskosocialni sindikalist Pastore kritizira vlado

(Od našega dopisnika)

RIM, 14. — Italijanski parlament je danes začel razpravljati o zakonskem načrtu, ki govori o pravicah in prerogativah samostojnih pokrajin. Diskusija o tem zakonu obeta biti zelo zanimiva, zlasti zaradi vprašanja pokrajinskega statuta za Južno Tirolsko, ki ga bodo vsekakor načeli predstavniki nemške manjšine v italijanskem parlamentu. Zelo verjetno pa je, da glasovi o tej debati, vsaj kar se tiče položaja južnotirolskih Nemcev, v tisku ne bodo kdove kaj popolni. Navada je pač že, da se o nekaterih ne prevež čistih vprašanjih v italijanskem tisku molči, bodisi iz nerazumevanja, bodisi iz nasprotovanja zahtevam manjšin, bodisi samo iz usmiljenega «amor di patria».

V senatu so nadaljevali z diskusijo o italijanski farmacevtski industriji in o državni intervenciji na trgu z zdravili. Med obema glavnima strujama — za državno intervencijo in za proste roke farmacevtski industriji — se je kot posredovalec pojavil predstavnik vlade, visoki komisar za higijeno in zdravstvo Migliori. Predlagal je, naj nadaljnjo diskusijo o Pieraccinijevem predlogu glede državne intervencije na tržišču z zdravili odložijo in jo kasneje združijo z diskusijo o zakonu, o katerem bo jutri govorila vlada in ki se tiče farmacevtskih proizvodov. To posredovanje, ki se zdi nekam nevtralno, gre očitno v korist industriji, ki se ji je že leta 1949 posrečilo zavleči v nedogled že začeto diskusijo o podobnem predlogu senatorja Pieraccinija. Zdi se, da bo vlada poskušala salomonsko rešiti vprašanje z nekoliko večjo kontrolo nad cenami zdravil, zlasti nad cenami galenskih preparatov.

Parlamentarna komisija za finance pa je razpravljala o vladnem predlogu, naj se ministru za proračun odobri odlog do 30.6.1952 za predložitev komatih obračunov državnega finančnega poslovanja za finančna leta od 1944-45 do 1950-51. Da bi nekoliko potolažil poslance, ki delomą že kažejo nestrpnost zaradi zavlačevanja objave državnih obračunov, je minister Pella obljubil, da bo izvlečke obračunov predložil parlamentu čimprej in da bo obenem v decembru ali januarju predložil obračun o dosedanji uporabi Marshallove pomoči v Italiji. Danes se je nadaljeval kongres krščanske socialistične sindikalne organizacije CISL. Njen glavni predstavnik poslanec Pastore je govoril med drugim o vprašanju sodelovanja CISL z vlado in dejal, da tega «sodelovanja ni treba razumeti sistematično in stalno, temveč omejeno na sedanjo posebno obdobje»; pritožil se je nato, da je vlada «pokazala, da ne zna v zadostni meri ceniti predlogov CISL», ki zaradi tega «odklanja vsako odgovornost, če bo pomanjkljiva poglobitev demokratizacije v narodnem življenju povzročila ulične manifestacije», pri čemer je očitno namigoval, da vladna politika sama večkrat žene vodo na kominformistični mlin.

Pastore je še enkrat kritiziral vladni načrt sindikalnega zakona in poudaril, da je člen 39 ustave, na katerega se vlada sklicuje, neizvršljiv, ker je protisloven. Nadalje je poudaril neskladnost, ki je v tem, da so v Angliji odpravili zakon, ki je omejeval pravico do stavke v določenih izrednih okoliščinah, medtem ko v Italiji zahtevajo zakone, ki to pravico na splošno omejujejo.

A. P.

Kandidati v članstvo v Varnostnem svetu

PARIZ, 14. — Pakistan bo nadomestil Indijo, Cile pa bo nadomestil Ekvador kot člane v Varnostnem svetu, Tretji nestalni član, ki ga je treba nadomestiti, je Jugoslavija. Za to mesto kandidirajo tri države: Bela Rusija, Grčija in Filipini. Belo Rusijo podpirajo SZ in njeni sateliti kakor tudi Velika Britanija in še druge države. Filipine pa podpirajo ZDA. Vendar pa je mogoče, da bodo ZDA glasovale za Grčijo, zato ne bi Evropa zgubila sedeža, ki ga je do sedaj vedno imela.

Glasovanje o tem bo pred glavno skupščino v začetku prihodnjega tedna. Mandati Jugoslavije, Ekvadorja in Indije potečejo konec tega leta.

VČERAJ V KAIRU protibritanske demonstracije

Izjave egiptovskega delegata v Parizu - Nova britanska ojačenja na področju prekopa

KAIRO, 14. — Manifestacija, ki so jo organizirali danes po mestnih ulicah, da dokažejo enotnost proti Angležem, se je zaključila brez večjih incidentov. Računajo, da je bilo na ulicah od 500.000 do enega milijona manifestantov. Povorka je šla nepretrgoma po mestu od 10 zjutraj do 3 popoldne.

Na čelu povorke je bil ministrski predsednik Nahas paša, poleg njega člani kraljeve družine, bivši ministrski predsedniki, člani vlade ter vsi politični in verski voditelji. Sledili so poslanci, delavci, študentje, profesorji itd. Po ulicah je bilo na tisoče protibritanskih napisov. Metali so tudi letake, v katerih je bilo med drugim rečeno «Egipčani dvignite svoj glas, ker je molk simbol smrti». «Zahtevajte podpis nenapadalne pogodbe s Sovjetsko zvezo».

V Port Saidu pa ni bilo manifestacij. V pristanišču so prekinili delo za eno uro. V Gazi pa je več tisoč oseb šlo v povorki po mestnih ulicah. Na trgu je neki govornik pozival vse arabske države, naj podprejo Egipt.

Medtem poročajo o novih incidentih na področju Sueškega prekopa. V Ismailiji so britanski vojaki streljali proti skupini Egipčanov, ki so baje hoteli krasti cevi v bližini Sueza. Ubit je bil en Egipčan, eden pa težko ranjen. Prišlo je tudi do drugih majhnih spopadov. V Kairu pa so manifestanti pretepli nekega avstralskega novinarja.

S Cipra je danes odpotovala britanska nosilka letal «Triumph» s 1.500 vojaki, ki bodo dodeljeni področju Sueza.

Član egiptovske delegacije OZN je danes v Parizu izjavil, da je egiptovska vlada dobila včeraj noto vlade Saudove Arabije, v kateri je rečeno, da ni mogoče proučiti nobenega vprašanja, ki se tiče obrambe, «dokler ne bo zadoščeno egiptovskim narodnim težnjam». Prav tako je navedel druge vladne note ali resolucije, ki so jih sprejeli parlamenti v Libanonu, Iraku in Jemenu, ki odobravajo stališče Egipta do Velike Britanije. Glede Sirije je predstavnik izjavil, da je parlament že odobril stališče egiptovske vlade. Toda sedaj ni v Siriji vlade zaradi politične krize. To je tudi vzrok, da je težko določiti skupno stališče arabskih držav do štiristranskih predlogov o obrambi Srednjega vzhoda. Predstavnik je zaključil, da je netočno trditi, da se arabske države ne strinjajo z Egiptom.

Iz Teherana pa javljajo, da se je poveljnik ameriških pomorskih sil v Perzijskem zalivu sestal včeraj s šahom in z namestnikom ministrskega predsednika. V predsedstvu vlade zanikujejo govorice, da se je razgovor nanašal na pogodbo o obrambi Srednjega vzhoda, in dodajajo, da je bil razgovor «protokolarnega» značaja».

Butler bo v Parizu prikazal angleške želje po ameriški pomoči

V ponedeljek bo spodnja zbornica prvič razpravljala o zunanji politiki Churchillove vlade Laburistična opozicija je izvolila svoj parlamentarni odbor, v katerem levičarji ne sodelujejo

LONDON, 14. — V ponedeljek in torek bo v spodnji zbornici prva debata o zunanji politiki nove angleške vlade. Medtem se je notranja organizacija parlamenta dokončno spopolnila z izvolitvijo «parlamentarnega odbora», ki ima pravico sedeti v prvi vrsti parlamentarnih klopi, določenih za opozicijo, tik na nasprotni vladni klopi.

Določenih je bilo 14 poslancev, katerih imena so bila sporočena tisku po abecednem redu. Med njimi ni nobenega levičarja, ki so odklonili vstop v ta «odbor». Po zaupnih poročilih je na teh volitvah takoj za Attleejem in Morrisonom dobil največ glasov James Griffiths, nekdanji minister za kolonije. Zdi se, da je to začetek izvrševanja načrta vodstva laburistične stranke, ki bi naj zaustavil Bevanov pohod.

Finančni minister Churchillove vlade je danes odpotoval iz Londona v Париz, kjer bo prikazal angleško stališče pred izvršnim komitejem začasnega odbora NATO. Njegovo potovanje je v zvezi z nedavno zahtevo Velike Britanije, naj se ji dodeli primeren del ameriške gospodarske pomoči. Menijo, da je tudi Churchill danes prikazal Bradleyu angleško potrebo po ameriški pomoči, če hoče izvesti svoj trileten oboroževalni načrt, ki predvideva izdatke za 4.700,000.000 funtov šterlingov. Butler bo poskusil doseči v Parizu, da se Angliji dodeli čim več iz milijarde dolarjev, ki jo bo imel Harriman kmalu na razpolago za Evropo.

Gospodarske težave v zvezi z oboroževalnim programom so še vedno glavne ovire, ki jih mora premagovati nova konservativna vlada. Zaradi tega kaže Churchill zaenkrat zelo umerjeno stališče v notranji politiki, in se pojavlja v parlamentu z izrazom, ki prav nič ne spominja na nekdanjega starega bojevitega leva.

V tej luči gledajo tudi na samo sestavo Churchillove vlade, ki je docela zanemarila desno krilo konservativne stranke; nadaljevalci politične smeri Baldwin-Chamberlain so ostali v senci. Glavni zastopnik konservativne desnice, lord Beaverbrook, ki je bil med vojno v Churchillovi vladi minister za letalsko proizvodnjo, se je umaknil nekam v Kanado, od koder od časa do časa daje renče duška svojemu nezadovoljstvu nad angleško politiko.

Churchillov finančni minister R. A. Butler je svojemu laburističnemu predhodniku Gaitskellu vsekakor mnogo bližji kot pa desnemu krilu svoje lastne stranke. Pa tudi Gaitskell je mnogo bolj soroden svojemu konservativnemu nasledniku kot pa levemu krilu svoje lastne stranke. Novi kolonjalni minister OLIVER LYTTLETON, ki bi ga londonska City rada videla kot finančnega ministra, je magnat v industriji kositra, ki ima svoje prav posebne poglede na kolonialno vprašanje in zastopa nekako zmerno osamosvojitev kolonij. Profesor Lindemann, zdaj LORD CHERWELL, redni profesor eksperimentalne fizike v Oxfordu, bo imel za glavno nalogo angleško atomsko proizvodnjo medtem ko je vojni minister, BRIGADNI GENERAL HEAD bil v zadnjih letih Churchillov vojaški izvedenec v debatah v spodnji zbornici. Za koordinacijo treh vrst orožja pa bo skrbel Churchill sam v skladu s svojim znanim nagnjenjem za vojaške probleme.

LORD WOOLTON, eden izmed kraljev angleških veleblagovnic, skrbi za preskrbovanje z življenjskimi potrebščinami, LORD LEATHERS, prav tako trgovec velikega stila, pa za nacionalizirana podjetja. Sir David Maxwell Fyfe je bil žrtvovan zaradi mirnega sožitja s sindikati, minister za delo pa je postal jurist SIR WALTER MONCKTON, ki je znan pot izredno sposoben posredovalec in ki je igral eno izmed glavnih vlog v abdikacijski krizi kot svetovalec takratnega kralja Edvarda in kasnejšega Windsorskega vojvode.

Angleški kritiki trdijo, da je Churchill nekoliko mačehovsko ravnal z gospodarskimi panogami, ko je razdeljeval ministrske sedeže, z očetovsko skrbjo pa skrbel za zunanjo politiko in vojaške zadeve. Pravijo, da so tega kriva njegova osebna nagnjenja do nekaterih panog. Vsekakor drži, da je postopal precej samovoljno pri izbiri ministrov glede na njihovo strokovno usmerjenost

Minister za vprašanja Wallesa je Škot. Diplomat MAC MILLAN bo moral zidati hiše, agronom LORD DE LA WARR pa je postal glavni poštni mojster. DAVID ECCLES, ki ga imajo za enega izmed prvih angleških finančnih strokovnjakov, varuje spomenike in parke. Vendar so Angleži šli tudi preko tega, češ da človek, ki ni preobtežen z odvišnim strokovnim znanjem, laže ravna po zdravi človeški pameti.

Opozicija se je šele danes organizirala, vendar se zdi, da v njenih vrstah vre. Attleejev položaj je sam Churchill označil z besedami: «Njihov voditelj sem, torej jim moram slediti». Zdi se pa, da Angleži napeto pričakujejo, kdaj bo Bevanova linija prevladala v uradni laburistični politiki.

Ameriške dobave orožja tujini

LONDON, 14. — V dobro obveščenih krogih pravijo, da je odbor namestnikov Atlantskega pakta danes dokončno sestavil dnevni red za bližnje zasedanje atlantskega sveta, ki se bo začelo 24. novembra v Rimu. Vendar bo ta dnevni red mogoče spremeniti prav do zadnjega trenutka.

V zadnjih 18 mesecis so ZDA poslale svojim zaveznikom v okviru načrta za medsebojno pomoč 2 miljona ton vojnega materiala. Pravijo pa, da bo ta pomoč še znatno povečana.

O že izročenem vojaškem materialu navajajo naslednje podrobnosti: 1,300.000 ton vojnega materiala je šlo v Evropo, 500.000 na Srednji vzhod in Afriko, 200.000 pa na Daljni vzhod brez Koreje. Med tem materialom je 6900 oklopnih vozil, 27.000 avtomobilov za prevoz čet, 10.000 topov, 600.000 kosov lahkega in avtomatičnega orožja, 8.000 radijskih in radarskih aparatov, 219 ladij in 1100 letal.

V obveščenih krogih v Washingtonu pravijo, da bodo dobave v prihodnjih 12 mesecih dosegle 4 milijone ton.

Načelnik ameriškega kombiniranega glavnega stana je danes prispel v London, kjer je takoj odšel na kosilo k Churchillu. Kasneje se je Bradley sestal z načelnikom imperialnega glavnega stana maršalom Slimom.

Kratke vesti

WIESBADEN, 14. — Vesti, da je ameriško letalo C-82, ki je včeraj izginilo na poti med Frankfurtom in Bordeauxom, peljalo s seboj bolnike, žene in otroke, so v ameriškem glavnem stanu popolnoma demantirali. Zaradi slabega vremena so z iskanjem prenehali. Nadaljevali bodo jutri zjutraj.

LONDON, 14. — Prvi lord admiralitete P. Thomas je danes sporočil zbornici, da so prenehali s slehernim nadaljnjim poskušanjem, da bi dvignili potopljeno podmornico «Affray».

OTTAWA, 14. — Kanadski ministrski predsednik Saint Laurent je izjavil, da bo Churchill ob svojem obisku v Ottawi v januarju imel važen govor. Verjetno bo tudi kanadski parlament nalašč sklican na izredno zasedanje.

PARIZ, 14. — V dobro obveščenih krogih trdijo, da bo Francija do leta 1954 vzpostavila 28 divizij. Dosedanji francoski načrt je predvideval 20

TRŽAŠKI DNEVNIK

KOLEDAR
OBJAVE - MALI OGLASI

Danes, četrtek 15. novembra
Leopold, Ovčica
Sonce vzide ob 7.03, zatone ob 16.38. Dolžina dneva 9.35. Luna vzide ob 17.14, zatone ob 9.12.
Jutri, petek 16. novembra
Neža, Večerin

ŠE O DOGODKIH PRI KRKAVČAH

Šovinistični, klerofašistični in kominformistični listi v Trstu in še južneje, so zagnali z vso paro svoj obrekovalni mlin v zvezi z dogodki pri Krkavčah, kjer je koprski župnik, monsignor Bruni Giorgio bil poškodovan. Nimamo namena, da bi še enkrat obnavljali potek dogodka, ker je Notranja uprava v Kopru že izdala uradno obvestilo in je še v teku tudi preiskava, ki bo dokončno pojasnila ves dogodek.

Tu gre za dejstvo, kdo je krivec dogodka, ki je sam na sebi obžalovanja vreden. Ko so ljudje zvedeli, da ima priti v njihov kraj, ki je doživel za časa fašistične okupacije najbrutalnejše zatiranje in raznarodovanje, so, naravno, postali zelo ogorčeni. Predsednik krajevnega ljudskega odbora Sentpeter je o nerazpoloženju ljudstva obvestil župnika v Krkavčah. V tej vasi so bili za časa fašizma zbrisani še vsi slovenski napisi tudi v cerkvi in nadomeščeni z italijanskimi. Ljudstvo vasi pa je popolnoma slovensko. Slovenski duhovniki so bili načrtno preganjani, med drugimi kanoniki Skrbec, Silvani in Esih. Prepovedane so bile slovenske pridige. Fašisti so s svojo «kulturo» hoteli ustvariti monopol še za boga.

Ljudje imajo pač dober spomin in vedo, koliko jim je bilo za «vero», iz katere so kovali svoj politični kapital. O kakem povratku starega, ljudje po vaseh nočejo prav nič več slišati. Njihovo trpljenje pod fašizmom, ki je po sili hotel spremeniti slovenstvo teh vasi, je bilo preveliko.

Ljudje niso in ne bodo pozabili kako je škof Santin blagoslavljal orožje tistim, ki so po vaseh trpeče Istre sejali smrt, razdejanje in požare. Se predobro se spominjajo, kako je škof Santin prišel osebno na še kadeče se razvaline vasi Smarje, ki so jo požgali tisti, kateremu je prej blagoslavljal orožje. Za rablje naših ljudi in požigalce naših vasi je «molil» za zmago.

Dogodek pri Krkavčah je ena izmed posledic, ki jih je izzvalo delovanje glavnega štaba škofa Santina, katerega namen je držati prižgane grmade iredentizma in vzbujati sovraštvo med narodnostnimi skupinami, ki živijo v Istrskem okrožju. Škofu Santinu je dobro znana nenaklonjenost Slovencev, ki prebivajo v teh vaseh do njega osebno in do vsakega njegovega predstavnika, zato smatramo dejstvo, da je poslal svojega predstavnika v kraj sam, kot odprto izzivanje tega ljudstva. To velja še toliko bolj, ker je bila zjutraj ob 11 uri isti dan v koprski cerkvi podeljena birma 100 otrokom in Smarij, Marezig in Kort brez vsake motnje.

Ob teh ugotovitvah se samo od sebe postavlja vprašanje: Zakaj so hoteli imeti birmo prav v Krkavčah?! Kdor je želel birmati otroke, bi jih bil lahko poslal v Koper, kot so to napravili v drugih, prej omenjenih vaseh. Odgovor je zelo preprost in je samo ta: Na vsak način so hoteli izzvati incident, da bi se ga potem lahko poslužili za svoje propagandne namene.

Ta odgovor potrjuje izzivalne namene škofa Santina, in sedanjega dela italijanskih iredentistov, ki zvesto sledi nekdanjim tradicijam. To dokazuje tudi to, da je Lega Nazionale že leta 1908 v tej popolnoma slovenski vasi ustanovila z «dobrohotnim» privoljenjem takratne avstro-ogrske vlade privatno italijansko šolo, ki je imela namen, da bo vas raznarodila. Takrat so se posluževali vseh mogočih sredstev, celo podkupovanja staršev z denarjem, da bi dali lastne slovenske otroke v italijansko šolo.

Popolnoma jasno je, da krivda za ta neljubi dogodek pada na škofa Santina in njegove šovinistične zaveznike, ki so zanj v polni meri odgovorni.

VOLILNI UPRAVIČENCI POZOR!

SAMO SE DANES JE ČAS ZA VLAGANJE PROSENJ ZA VPIS V VOLILNE IMENIKE. DOLŽNOST JE VSAKEGA VOLIVCA, KI JE BIL DOSLEJ IZ IMENIKOV IZPUSCEN, DA TAKOJ VLOZI PROSNJO NA VOLILNEM URADU V UL. SS. MARTIRI STEV. 3.

Za dober učni uspeh dovoljno število učiteljev

Rojanska industrijska strokovna šola je nenadoma ostala brez treh učnih moči. Zaradi tega imajo otroci okrnjen pouk in uspehi v takih razmerah ne morejo biti najboljši. Pozivamo Višjo šolsko upravo, da takoj nadomesti izostale učne moči z novimi. Veliko je strokovno usposobljenih profesorjev na našem ozemlju, ki še vedno čakajo na zaposlitev in bi rešitev tega problema zaradi tega ne bila težka.

Otroci imajo že tako predolge počitnice, stalno se tudi vrste dnevi, v katerih jim zaradi umestnega ali tudi večkrat neumestnega vzroka pouk odpade. Zato je nujno, da se izpolni vrzel, ki je nastala med učnim osebjem, da se bo vsaj pouk med učnim časom razvijal nemoteno.

Danes vsi otroci na lutkovno predstavo

Starši, ne pozabite poslati danes svojih otrok na lutkovno predstavo, ki bo točno ob 17. v Ul. Roma št. 15 (sedež Slovensko-hrvatske prosvetne zveze). Program, ki ga bodo izvajali priljubljeni Pavliha in še drugi junaki lutkovnega gledališča, bo navdušil prav gotovo vsakogar. Zato ne zamudite prilike ter obiščite Pavliho v čim večjem številu!

Tudi prošnja staršev iz Rocola odbita

Občinski ekonomat ne more prispevati hrane za otroški vrtec v Rocolu

V Rocolu obstaja slovenski otroški vrtec, katerega pa Višja šolska uprava ne prizna in ga zato morajo starši sami vzdrževati. Jasno je, da pomeni zanje ta dajatev veliko žrtev in so zato vložili ponovno prošnjo na Predsedstvo občinske uprave, da bi oddelek za prehrano za otroške vrtce prispeval vsaj za obed otrokom Pouk v vrtcu traja od 9. ure zjutraj do 16. zvečer in v tem času morajo dobiti otroci vsaj en obrok tople hrane.

Prošnjo so starši vložili 24. oktobra, t. novembra pa so dobili od ekonomata tržaške občine odgovor, ki je seveda negativen. Ekonomat je odgovoril, da oskrbuje s hrano le javne šole, da jim je žal, a da privatnih ne more podpreti.

Slovenski starši dobivajo na vse svoje prošnje le negativne odgovore. Dobro, če je že zakon tak, da privatnih šol ne more občinski ekonomat podpreti, zakaj pa potem ne priznajo slovenskemu otroškemu vrtcu v Rocolu pravice javnosti? Tamkajšnji otroci so Tržačani in imajo pravico do te vzgojne ustanove, zakaj jim jo oblasti kratijo?

Po tem primeru in po vseh neštetih podobnih moramo ponovno poudariti, da je slovenski živelj zapostavljen, čeprav na Tržaškem ozemlju izpolnjuje svoje dolžnosti prav tako kot meščani italijanske narodnosti.

Bo ljudsko štetje zaključeno do 19. t. m.?

Kot vsak dan, tako smo tudi včeraj prejeli statistično poročilo občinskega števnega in popisnega urada o napredovanju pobiranja družinskih pol. Če pomislimo, da je danes že 15. ter da je bilo po omenjenih podatkih pobranih do 13. t. m. komaj 27.397 družinskih pol, potem lahko res podvomimo, da bo ljudsko štetje zaključeno, kot je bilo predvideno 19. novembra.

Se večja bo zamuda glede ekonomskega popisa, s katerim so pričeli že 5. t. m. Do sedaj ni še nobenega glasu, da bi bili pričeli pobirati pole o ekonomskem popisu, čeprav je bilo na teh določeno, da morajo biti izpolnjene že v 7 dneh.

Iz statističnih podatkov je prav tako razvidno, da imajo uradniki še prav iste težave pri pobiranju družinskih pol, kot so jih imeli v začetku. V predmestju in vaseh so se ljudje celo bali izpolniti družinske pole ter so tako kar počakali uradnike, ki imajo zaradi tega seveda precej otežkočeno hitrejše pobiranje preostalih pol.

Ko že govorimo o ljudskem štetju, naj omenimo na kratko še zadevo, ki se tiče prav uradnikov ljudskega štetja. Med uradniki, ki so bili sprejeti na delo, in ki so morali predhodno napraviti tudi poseben tečaj, je večina brezposelnih, ki imajo torej res potrebo, da bi čim prej prejeli plačo. Kot smo pa zvedeli, do sedaj sploh še niso bili plačani niti niso prejeli na račun svojega dela nobenega predujma. Občinski števni in popisni urad se je zavzel za te svoje uslužbence ter je zaprosil odgovorne kroge, da jim nakažejo vsaj predujem, katerega višino bi bilo treba seveda še določiti. Odgovorni krogi so pokazali še precej razumevanja ter so izjavili, da bodo izplačali uradnikom ljudskega štetja 13.000, uradnikom, določenim za ekonomsko popisovanje pa 6.500 lir predujma. Želeti bi bilo sedaj, da bi bile odstranjene čim prej vse formalnosti ter da bi uradniki ta predujem že v kratkem prejeli.

800 delavcem Odseka za ekonomska dela grozi odpust z dela

Zopet vprašanje, ki razburja vrste tržaškega delavskega razreda; širijo se namreč govorice, da namerava Zavezniška vojaška uprava likvidirati Odsek za ekonomska dela, ki je do sedaj zaposljeval okrog 800 delavcev ter nekaj nad 50 uradnikov. Po istih govoricah so uradniki, nameščeni pri tem odseku, že prejeli obvestilo o odpustu z dela, medtem ko bodo enako obvestilo prejeli delavci približno čez mesec dni.

Se preden je nastopilo slabo vreme ter so se z njim v zvezi pojavile še vse druge težave za brezposelne tržaške delavce, smo v našem časopisu podarili potrebo, da bi Odsek za ekonomska dela zaposlil vsaj za to dobo še večje število delavcev. Čeprav je bila to le nekaka začasna rešitev perečega problema, ki ga predstavlja na našem ozemlju vprašanje brezposelnih, je bil vendar tudi to način, kako preskrbeti vsaj za zimsko dobo za že zaposlene delavce ter za vse tiste, ki bi jih morebiti odsek še sprejel.

Niso nam znani razlogi, ki so privedli Zavezniško vojaško upravo do odločitve, da likvidira ta odsek; na vsak način pa bi morala po našem mnenju vprašanje še zelo dobro proučiti, preden bi se odločila, da spravi na cesto kar čez 800 delavcev, ki so po večini tudi družinski poglavarji.

Ker je iz statističnih podatkov, ki so bili pred časom objavljeni, razvidno, da je število brezposelnih na našem ozemlju zopet narastlo (saj se je govorilo še pred časom o 18 in 19 tisočih brezposelnih, sedaj pa že o 21.000 brezposelnih) bi bilo nedopustno razpuščati podjetje, ki je vendar vsaj začasno zaposlilo tolikšno število tržaških delavcev.

Bo Zavezniška vojaška uprava upoštevala vse to ter izpremenila svoje stališče?

PISMO S PROSEKA

Življenje naše vasi nekdaj in sedaj

Veselo martinovanje - Vrnite nam prosvetni dom! - Tudi mi občutimo stanovanjsko krizo - 80 otrok brez vrtca

Na dan sv. Martina, patrona novega vina, je bilo na Proseku od sile živahno.

Kramarji so postavili svoje šotore in razvrstili vsakovrstno blago, vrtiljak med Prosekom in Kontovelom se je vrtel ob zvokih popevk in mamil otroke, živinski sejem na Proseku pa je privabil mnoge gospodarje. Tako je na Martinovo v tej slovenski vasi že preko 300 let, prosečko vino pa slovi že iz starih davnih časov.

Tudi drugod praznujejo sv. Martina, a na našem ozemlju, v tržaški okolici, najbolj na Proseku. Sv. Martin je važen mejnik za vino. Tedaj pretakajo novo vino, ki se je že popolnoma «skuhalo». Pred leti je bil še običaj, da so za sv. Martina plačali vse stare dolgove. Ko so bili med letom v stiski, so si sposodili pri bolj premožnih ter dali za jamstvo svojo premičnino ali zemljišče in vinograde, zato so skrbno pazili, da so se držali roka in plačali dolg do polnoči na dan sv. Martina. Starejši Prosečani znajo povedati, kako so nekateri vaški špekulanti ta dan kar zginili, da jih dolžniki niso mogli najti in jim plačati dolga. Ko je odbilo v zvoniku polnoč pa so odprli okno in se oglasili. Tedaj pa je po navadi nastal prepir med dolžnikom in upnikom, ki se je rešil na sodniji, ker je dolžnik hotel vrniti posojilo, upnik pa je zahteval kravo, vinograd itd., češ da mu dolžnik ni plačal dolga ob določenem roku.

Tega zdaj ni več, kakor tudi ni več hudega nasprotstva med Kontovelci in Prosečani, ki so se pred leti večkrat pošteno naklestili. Temu je vzrok prosvetno življenje, ki je združilo obe sosednji vasi še med prvo svetovno vojno. Tudi danes se kulturno življenje na Proseku lepo razvija in bi se še bolj, če jim ne bi bila pred meseci oblast odvzela njihovega prosvetnega doma.

Prosek je še precej velika vas, saj ima več kot 110 hišnih številk, prav blizu pa je Kontovel. Prebivalci, izključno Slovenci, so večinoma kmetje in delavci. Več žensk in dekliet si nekaj zasluži s pletenjem rafije, druge pa s cvetličarstvom, ki se je začelo razvijati v zadnjih letih. Znani so kot marljivi in zavedni ljudje in dobri pevci.

Tržaška občina, pod katero spada Prosek, se tudi za potrebe te vasi prekleto malo zanima. Domačini, s katerimi smo se pred dnevi razgovarjali, so nam našteli vrsto večjih in manjših problemov in potreb svoje vasi, ki zahtevajo nujne rešitve. Navedli bomo le nekatere z upravičeno zahtevo in pričakovanjem, da bo tržaška občina posvetila svojo pozornost tudi Proseku in ustregla željam prebivalstva.

O prosvetnem domu «Ivan-Vojko» smo že večkrat pisali. Vsi družinski poglavarji s Proseka in Kontovela so pismeno protestirali pri ZVU in zahtevali vrnitev svojega doma, a pred dnevi jim je ZVU odbila prošnjo. Ostali so brez sedeža za svoje prosvetno življenje, a ga nujno potrebujejo, sicer se prosveta na Proseku ne bo mogla več tako razvijati. Za svoje najmlajše pa bi nujno rabili otroški vrtec, katerega že več časa zahtevajo, a še vedno zaman.

Tudi na Proseku občutijo stanovanjsko krizo. Tu ne zidajo nobene stanovanjske hiše.

Marsikdo bi si rad napeljal vodo v svojo hišo, a je ne more, ker Acegat zahteva za napeljavo od glavne cevi do hiše od 70 do 75 tisoč lir. Ceno bi morali znižati vsaj na 15-20 tisoč lir.

V vasi nujno potrebujejo pralnico, ker ni še nobene. Poleg pralnice pa bi morali napraviti tudi javno kopalnico. Kmetje rabijo za svojo živino vsaj še eno napajališče ob cesti iz vasi proti Opčinam. Kdor ima njive v bližini, bi si rad napeljal vodo, da bi spremenil kulturo in bi namesto trt gojil zelenjavo, povrtnino in cvetje, kar bi mu bolj neslo. Na «Podstranah», ob cesti na polje pa bi radi imeli primeren prostor, kjer bi obračali svoje vozove.

Vsi, ki imajo kaj zemlje, zahtevajo že več časa poljskega čuvaja, ki naj bi jim čuval poljske pridelke. Sedanje stanje je neznosno, ker tujci in razni izletniki kradejo, kar jim pride pod roko. Civilna policija, kot je danes, ni kos svoji nalogi v tem pogledu, ker ne pozna zemljišč in lastnikov. Postaviti bi morali domačina, ki dobro pozna kraje in ljudi. Poljske poti so v slabem stanju in bi jih morali bolj pogostoma popravljati. Pa tudi cesto, po kateri so pred časom napeljali vodovod s Proseka do «Brajdi» k vojaškim barakam, bi morali popraviti in poravnati, ker so napravili površno delo, ko so zasuli jarke, tako da je z vozom zelo težko po tej cesti.

Tujca morda vse te potrebe ne bodo zanimale in bo šel danes na Prosek le na dobro vino in klobase, Prosečanom pa delajo preglavice in slabo kri, kljub temu, pa so vedno dobre volje in njihova družba je vsakomur všeč.

Na bolniški postelji obešen mož

47-letni Giuseppe Giacomini iz Ul. Giuliani 28 je bil že 40 mesecev v bolnici pri Magdaleni zaradi hude pljučne bolezni. Predvčerajšnjim si je mož izposloval dovoljenje za dopust in se vrnil v bolnico šele zvečer precej opit. Ker je s svojim obnašanjem motil ostale bolnike, so moža takoj odpeljali v splošno bolnico in ga zaprli v posebno celico, skupno z dvema pijancema. Celica ima posebne postelje, z mrežo iz vrvi, v katere spravijo nasilneže in nemirne ljudi. Giacomini, ki je tedaj hodil po celici, je okoli dveh ponoči zbudil enega izmed pijancev, ki je bil še razmeroma pri zavesti, ter mu pripovedoval o svoji bolezni. Na koncu mu je izjavil, da si bo vzel življenje. Njegov sotrpin v celici ga je naprosil, naj se pomiri, nato pa je zaspal. Giacomini pa je odšel k postelji, razvozljal približno 1 meter vrvi, pripravil vozel in se obesil. Okoli treh zjutraj so ga našli in ker je še dihal, so ga hitro odnesli v sobo za prvo pomoč, vendar je tu mož izdihnil. Truplo so kasneje odpeljali v mrtvašnico, kjer je na razpolago oblastem.

Nenadna smrt

Okoli 12.45 je sedel 64-letni zidar Silvester Mužina iz Lonjerske ceste 108 pri mizi v gostilni v Ul. Pozzo del Mare. Med kosilom o je možu nenadoma postalo slabo. Gostilničar je poklical policijo, ki ga je zaradi resnega stanja odpeljala v bolnico. Žal, pa je mož že med potjo izdihnil.

GLASBENO-UMETNIŠKI NASTOP PROSVETNEGA DRUŠTVA «IVAN VOJKO» - PROSEK-KONTOVEL

V NEDELJO 18. NOV. 1951 OB 17. URI V DVORANI NA KONTOVELU

1. Kot uvod zapoje nekaj narodnih pesmi mešani pevski zbor.
2. Sledi veseloigra v enem dejanju.

„ČUDEŽ V PUSTINJI"

Spisal: V. Katajev — Prevedel: Fran Žižek
Režiser: Alojzij Starc

OSEBE:

Mešedi Husein, star lakomnež - Livio Albi; Džamile, njegova mlada žena - Slavka Ban; Hudadat, njen oče - Slavko Pirjevec; Nasredi, mula - Danilo Skabar; Sura Igolkin, turist - Mario Puntar; Valja Zotov, turist - Ivan Ban; Abal Kasin, sosed - Mario Gerlanc; Medžid Kahn, sosed - Viktor Stoka; Šepetalec - Mara Daneu.

3. Spevoigra narodnih pesmi:

„LOJTERCA"

Scenarij napisal: Lojze Cjak — Zbral in priredil: Viktor Cermelj — Režiser: Lojze Cjak — Dirigent: Viktor Cermelj.

Osebe nastopajočih:

Mati - Cvetana Stoka; Njena hči - Licia Milič; Oče Vane - Drago Stoka; Njegova hči - Anica Stoka; Dekle - Ada Daneu; Jure - Slavko Pirjevec; Tone - Ljubo Stoka; Jože - Rado Briščik; Tine - Mario Puntar.

Sodeluje mešani pevski zbor «Ivan Vojko» Prosek - Kontovel — Spremlja na harmoniko: Daneu Adi.

Na tem glasbeno - umetniškem večeru nastopa skupno nad 100 članov!

NOVO ODKRITJE POLICIJE V VENIERJEVEM STANOVANJU

Pred zavezniškim sodiščem Venierjeva mati in zaročenka

Nova najdba municije in delov brzostrelke - Venier je hotel dodati brzostrelki ogluševalec - Gravero na začasni svobodi

Novo presenečenje včeraj zjutraj pred vojaškim sodiščem za določevanje narokov. Na zatožni klopi sta sedeli pod obtožbo skrivanja municije mati Marija Venierja imenovanega tudi «Capitan Mitra», Xenia Ceccarelli por. Venier in njegova zaročenka Licia Ghernic.

Inšpektor Stefani, ki vodi preiskavo, je sodišču obrazložil položaj obeh žensk. Policija, še nezadovoljna z rezultati preiskave v Venierjevim stanovanju v Ul. Gatteri, je zasumila, da mora biti še kaj skritega. Zaslišala je Venierjevo in se zanimala, če ima ona v isti stavbi kako kletl. Na njen negativen odgovor pa se je inšpektor Stefani obrnil na tehnični urad, kjer je dobil na pregled načrt hiše in s presenečenjem ugotovil, da ima stavba več kleti. V spremstvu Venierjeve se je tedaj policija podala v teman prostor, kjer so našli del brzostrelke.

Venierjeva, ki je bila podvržena zaslišavanju, je priznala, da je po preiskavi našla še nekaj municije skrite v kovčegu ter del brzostrelke. Municijo je spravila v dva zavoja in ju izročila v varstvo neki sosedi.

SHPZ
Ul. Roma 15-II.
Telef. 31-119 in 31-402

Hotela se je iznebiti stvari, vendar se sama ni upala. Tedaj se ji je ponudila Licia Ghernic, zaročenka njenega sina, ki stanuje v istem stanovanju. Ta je naslednjega dne po delu dvignila oba zavoja in ju zavrgla baje za nekim zidom v Ul. Media, oziroma v greznico v Ul. Gambini.

Čeprav je policija natančno preiskala okolico, ni našla ničesar. Tudi v greznici ni bilo nikakega sledu o municiji. Obstaja seveda vprašanje, če je sploh mogoče, da neki kovinasti deli izginejo brez sledu. Ne bi morda bilo dobro še natančneje zaslišavati krivce? Ali ni mogoče, da bi se municija nametoma v greznici, v kateri ni niti sledu o njej, nahajala dobro skrita v kakem stanovanju ali kleti?

Dejstvo je, da Gherniceva, baje zaradi nervoznosti, ni znala pokazati točnega mesta in je bila precej v zadregi.

Policija je po novem odkritju zaslišala Marija Venierja, ki je v zaporu. Ta je priznal, da je dele brzostrelke rabil za poskuse, ker je hotel po sistemu nekega ruskega samokresa sestaviti novo orožje z ogluševalcem. Vsekakor izredno zanimiva izjava, katero pa bo moralo sodišče upoštevati. «Capitanu Mitri torej niso zadostovale samo navadne brzostrelke; hotel je novo orožje z ogluševalcem. Zakaj vse to? Verjetno ne bo težko ugotoviti.

Odv. Jacuzzi, ki je prevzel obrambo obeh žensk, je takoj zahteval, da se jih že pred tem sodiščem razreši vsake krivde, ker sta s svojim dejanjem hoteli dejansko rešiti sina, oziroma zaročenca. Sodnik, major Grabb je izjavil, da bo zadevo še preučil in je naročil, da se morata ženski ponovno javiti pred sodiščem prihodnjo sredo.

Med gledalci smo danes opazili tudi enega izmed šestih obtožencev in sicer Gravero, ki je bil, kakor smo zvedeli, izpuščen na začasno svobodo. Verjetno bo razprava zopet odložena, ker baje še ni bil končan psihiatrični pregled Fabretta. Njegov branilec odv. Gefter-Wondrich hoče namreč dokazati, da mladenič ni pri zdravi pameti. Tem slabše zanj. Zapreio naj ga v umobolnico, če je že tako nevaren sebi (izgubil je že oko in tri prste pri neki eksploziji) ter drugim, kar je sam dokazal, ko se je sredi prometnega križišča igral z izstrelki.

Fullin starejši oproščen ostala dva obsojena pogojno

Včeraj zjutraj se je pred vojaškim sodiščem z govorom odv. Uglessicha nadaljevala razprava proti trem meščanom, obtoženim, da so skrivali orožje in municijo. Odv. Uglessich je sklicujoč se na mladoletnost Fullina Bruna zahteval oprostitev, ker ni bil lastnik samokresa, temveč ga je samo na prošnjo Artellijeve žene hranil.

Nato se je dvignil javni tožilec dr. Savona, ki je ponovno dokazoval odgovornost vsakega posebej ter prišel do zaključka, da je morda Fullin starejši največji krivec, ker kljub temu, da je on lastnik podstrešja, kjer so našli orožje, zanika, da bi kadarkoli videl municijo. Zaradi tega je zahteval, da se vse tri na podlagi proglaša štev. 2, čl. III odst. A Zavezniške vojaške uprave obsodi na primerno kazen.

Po približno enournem posvetovanju je sodnik Grabb oprostil Fullina Vittorija vsake krivde, medtem ko je Fullina Bruna in Artellija Gerasima obsodil na 1 leto zaporne kazne in to pogojno.

Sodnik: major Grabb; tožilec: dr. Savona; obramba: odv. Uglessich, Cuccagna in Presti.

„Pojdimo nabit Slovenca"

Skupina treh nesramnih napadalcev oproščena zaradi „pomanjkanja pismene prijave" prestrašenega trgovca

2. oktobra tega leta je skupina treh mladeničev vdrla v trgovino 55-letnega Alfonza Podbersiga, v Ul. Marconi in ga začela pretepati. Prestrašeni trgovec je začel klicati na pomoč, na kar so se mladeniči naglo oddaljili in izginili. Policija je takoj uvedla preiskavo in vprašala tudi trgovca, če katerega pozna. Ker je dobila negativen odgovor je zaslišala očividce, ki so privedli policijo na pravo sled. Nekaj dni kasneje je policija aretirala 22-letnega Sergia Reganzina in 22-letnega Marija Perina oba stanujoča pri nekem Renzulliju v Drevoredu XX. septembra ter 21-letnega Sergia Tommasinija. Vsi trije so izjavili, da so pretepli trgovca samo, ker je imel drugačne politične ideje kot oni

Zadeva je prišla pred sodišče, ki je stvar obravnalo včeraj zjutraj. Napadeni trgovec je izjavil, da je poznal tudi po imenu Reganzinija, vendar ni znal obrazložiti, zakaj ni tega takoj javil policiji. Na vprašanje, zakaj ni stvari pismeno prijavil, je trgovec izjavil, da so mu na policiji sicer nekaj namignili, vendar je stvar opustil, da ne bi imel sitnosti, delno pa tudi iz strahu. Na sodnikovo vprašanje ali bi on danes napravil pismeno prijavo, je trgovec odgovoril, da nikakor in da fantom odpusti.

Zanimivo pa je bilo pričevanje mladeničev znanih razgrajačev iz Drevoreda XX. septembra. Reganzin je ostala dva povabil, da bi šli na nekako kazensko ekspedicijo proti nekemu Slovencu. «Andemo dar una rata al s'cavo» so bile njegove besede, ki so pripravile tudi ostala dva, da sta veselo privolila.

Končno se je dvignil tudi javni tožilec, ki je v svojem govoru naravnost branil obtožence in namesto, da bi zahteval kazen, je kratkomalo predlagal sodišču oprostitev, ker dejanje ni kaznivo. Za njim se je dvignil odv. Sblattero, ki je začel ponavljati to, kar je javni tožilec že izrekel. To je razjezilo celo sodnika, ki je izjavil da ni pripravljen poslušati še enkrat vse zadeve. Če ima kaj novega, naj pove, drugače je bolje, da utihne. Odvetnik je mirno nadaljeval in trdil svoje ter skušal celo dejanje prikazati kot navadno pustolovščino treh fantov, ki niso hoteli nobenemu nič hudega, temveč so samo hoteli dati majhno lekcijo protiitalijanskemu elementu.

Tudi odv. Presti je zahteval popolno oprostitev, na kar se je oglasil odvetnik Ferrero, ki je šel celo dalj kot ostali. Kaj so naredili hudega ti trije mladeniči in še posebno njegov varovanec Reganzin? Nič. Sprehajali so se po ulici in nenadoma je zadnjemu padla v glavo ideja, ki so jo ostali sprejeli. Enostavno so šli in napadli Slovenca. To seveda po njegovem mnenju ni dejanje, ki bi bilo kaznivo. Zatorej je zadeva kaj enostavna oprostiti je treba vse obtožence. Trpeli so že dovolj za svoje nepremišljeno dejanje saj so morali sedeti v ječi že mesec dni.

Sodišče je pod formulo «pomanjkanje pismene prijave» napadanega trgovca oprostilo vse tri mladeniče in izdalo ukaz naj se jih izpusti na svobodo.

* * *

Mladeniči bodo lahko v bodočnosti spet stopili na plan in napadali Slovence. Nekaj udarcev bo zadotovalo, kajti to je dovoljeno, le pod pogojem seveda, da ga ne pretepejo preveč. To potrjuje tudi včerajšnja obsodba. Zatorej imajo proste roke, da pretepajo in morda z grožnjami prisilijo napadenca, da ne javi stvari policiji oziroma sočišču. Tako jim ne more nihče do živega, četudi bi jih policija prijela in postavila pred sodišče. Oproščeni bi bili kakor Reganzin in Co., ker dejanje enostavno in kaznivo. Napadati mirnega človeka, kjerkoli na cesti ali v trgovini, je torej dovoljeno. Tako je izjavilo sodišče, sklicujoč se na neke paragrafe. Je to pravilno in pošteno? Se je vprašalo sodišče z javnim tožilcem vred, zakaj ni napadenec pismeno prijavil stvari. Ali niso morda moža ustrahovali? Se je trgovec morda bal maščevanja ali pa celo bojkota trgovinice, od katere živi? Vse to bi se moralo sodišče vprašati in šele nato bi verjetno prišlo do drugačnih spoznanj; javni tožilec bi se brez dvoma ne prelevil v branilca. Zaščititi človeka pred kakršnimkoli napadom ne glede na poškodbe, to je naloga oblasti in sodišča in ne obratno, oprostiti podleže, ki celo z nekakim ponosom priznavajo svoja dejanja. Radovedni pa smo, kaj bi se zgodilo, če bi se pripetilo nasprotno, da bi bil obtoženec Slovenec, napadenec pa Italijan. Bi bila tudi v tem primeru razsodba enaka?

Izlet v Komen

Okrajni odbor OF za Nabrežino organizira za prebivalce Zgonika izlet v Komen dne 25. t.m. Vpisovanje pri gostilni «Guštin» v Zgoniku do 16 t.m.

Smučarski tečaj PDT

Tudi letos priredi mladinski odsek PDT smučarski tečaj na Gorenjskem. Podrobnosti bodo v kratkem objavljene.

Seja CK KP STO

V soboto 17. t. m. ob 15. uri bo seja CK KP STO s sledečim dnevnim redom:

1. Pregled političnega položaja.
2. Organizacijska vprašanja.

Literarno predavanje v Barkovljah

Obveščamo vse člane in prijatelje prosvetnega društva v Barkovljah, da bo v soboto 17. nov. ob 20.30 v društvenih prostorih v Franklovem lepo literarno predavanje. O slovenski moderni bo predavala prof. Valerija Glavič, njena izvajanja pa bo ilustrirala članica SNG Nada Gabrijelčič z raznimi recitacijami. Ker bo to velik kulturni dogodek za Barkovlje, pozivamo vse društvene člane in prijatelje našega društva, da se tega predavanja gotovo udeleže.

* * *

Pevski zbor «Velesila» iz Skednja ima danes ob 20.45 pevsko vajo. Pozivam vse pevke, da se brez izjeme vaje udeleže in po možnosti pripeljejo še druge. Samo sedaj je še čas, ker bi poznejši pristop motil pripravo sporeda za skorajšnji nastop.

Pevovodja.

Obvestilo izletnikom v Sežano

Obveščamo vse, ki so se prijavili za izlet v Sežano, naj se zberejo v nedeljo 18. t. m. na Senenen trgu (Piazza Foraggi) pravočasno. Avtobusi bodo odpeljali s Senenega trga (Piazza Foraggi) točno in nepreklicno ob 8.30 uri zjutraj. Izlet bo ob vsakem vremenu.

Opozarjamo še enkrat vse na točnost, ker avtobusi ne bodo čakali zamudnikov in bodo odpeljali po določenem urniku. Starši, ki še niso oddali rojstnih listov svojih otrok, naj jih gotovo prinesejo s seboj.

Pionirska organizacija III. okraja

* * *

Vsi izletniki, ki so se vpisali na openskem okraju za izlet v Dutovlje, naj se javijo na sedežu v soboto popoldne od 15. do 18. ure.

SINDIKALNE VESTI

Sindikalno vodstvo obvešča vse delavce, da je član vodstva ERS raznih strok na razpolago za informacije članom vse dneve od 18. do 20. ure na sedežu v Ul. Machiavelli št. 13, II.

IZ ISTRE

Protestno zborovanje v Kopru

KOPER, 14. novembra. Danes popoldne ob 16. uri je prišlo v Koper iz vasi Krkavče, Šempeter, Padna, Nova vas, Puče in Koštabona okoli 150 bivših borcev in aktivistov, ki so odšli skupno z bivšimi borci in aktivisti iz Kopra in okolice na okrajni ljudski odbor, kjer je bilo protestno zborovanje. Govorili so tovariš Kuzmič Jože, borec proti fašizmu že iz leta 1921 tovariš Degan Jože iz Krkavč ter stari borec Benčič.

Po govorih so prisotni izvolili delegacijo, ki je odšla do predsednika okrajnega ljudskega odbora in načelnika Notranje uprave.

Nove znamke v Istrskem okrožju

V počastitev 400-letnice slovenske knjige je filatelistično društvo v Kopru preskrbelo za izdajo novih znamk. Znamke nosijo podobo Primoža Trubarja in imajo nominalno vrednost 10 dinarjev. Filatelistično društvo je poskrbelo tudi za lepe kuverte in poseben žig, ki je veljal samo v nedeljo. Poleg tega predstavljajo za filateliste veliko redkost kuverte s Trubarjevo znamko in s pečatom pošte v Dekanih ob slavnostni otvoritvi praznovanja 400-letnice slovenske knjige in 82-letnice ustanovitve prosvetnega društva.

Na pobudo kroga tržaških Slovenk bo imela Narodna in študijska knjižnica dne 22. novembra 1951 ob 20.30 v Ulici Roma 15, II. levo

DRUGI LITERARNI VECER

O pisateljici Zofki Kveder Demetrovič bo govorila univerzitetna profesorica gospa Marja Boršnikova namesto gospe prof. Lore Kernčeve, ki je službeno zadržana.

Iz izbora del pisateljice Zofke Kveder Demetrovič bodo recitirali člani Slovenskega narodnega gledališča v Trstu.

Vabila se dobe v Narodni in študijski knjižnici.

Gledališče Verdi

Pri gledališki blagajni se nadaljuje še danes razdeljevanje abonmajev «A» in «D». Jutri se prične razdeljevanje abonmajev «B».

PROSVETNA DRUŠTVA

Prosvetno društvo v Barkovljah ima v petek 16. t. m. pevsko vajo.

Prosvetna društva Simon Jenko, Rojan, Simon Gregorčič in Tržaški zvon bodo imela v petek 16. nov. ob 20.30 v Ul. Rugero Manna 29 skupno s člani dramske družine odborovo sejo.

«Ivan Cankar», ustanovni član DM

«V Tednu za našega dijaka» je prosvetno društvo Ivan Cankar v Trstu postalo ustanovni član Dijaške Matice in je plačalo 10.000 lir ustanovnine.

Umrla je naša ljubljena mama, stara mama in taša

Godina Ivana

Žalostno vest naznanjajo sinova **Dragotin** in **Josip** ter hčeri **Adrijana** in **Marčela**, snahi **Solza** in **Zorica**, vnuki, vnukinje in ostalo sorodstvo.

Pogreb drage pokojnice bo danes ob 15.30 iz hiše žalosti Ul. Pane bianco št. 45 (Skedenj).

Trst 15. novembra 1951.

Tajništvo okrajnega odbora OF Opčine izreka v imenu vsega članstva sožalje tovarišu Stanku Boletu ob smrti njegovega očeta.

ROJSTVA, SMRTI IN POROKE

Dne 14. novembra 1951 se je v Trstu rodilo 11 otrok, poroke so bile 4 in umrlo je 8 oseb.

Civilne poroke: vezač Francesco Snaider in gospodinja Zorka Sušanj.

Cerkvene poroke: uradnik Cesare Caproni in gospodinja Maria Luisa Frisi, kmet Antonio Ostrowska in šivilja Lina Abrami, kovač Giovanni Millo in gospodinja Giovanna Roberti

Umrli so: 79-letna Frančiška Zajc vd. Birsa, 62-letna Olga Trampuš, 58-letni Andrea Fonaras, 69-letni Antonio Lukinovič, 1 dan stara Susanna Petruzzi, 74-letni dr Antonio Budai bleri, 75-letni Antonio Zannier in 54-letni Umberto Zannier.

ADEX - IZLETI

DVODNEVNI IZLET 1. in 2. decembra
v Poreč
Motovun
Opatijo
na Reko

ENODNEVNI IZLET 2. decembra
v Materijo
in Štorje pri Sežani

Vpisovan

ČIM VIŠJA KULTURA, TEM ZANESLJIVEJŠE POROŠTVO ZA NARODNO SVOBODO

Govor pisatelja Franceta Bevka ob zaključku proslav 400-letnice slovenske knjige v Kopru

Tovariši in tovarišice! — Ob zaključku slovenskih kulturnih manifestacij, ki so se vršile v znamenju proslav 400-letnice slovenske knjige, vas v imenu Ljudske prosvete Slovenije in v imenu vse slovenske kulturne javnosti, najtopleje pozdravljam. Prav je in pravično, da je pri vseh letošnjih kulturnih manifestacijah pri nas, poudarek na prvi slovenski knjigi. Če bi se bil ta pomembni dogodek zgodil le sto ali petdeset let pozneje, bi se naša kultura bržkone medtem ne bila utegnila razviti do take višine. Pred štiri sto leti še sploh nismo bili narod, četudi smo govorili slovenski jezik. Pod fevdalnim gospostvom smo živeli kot razkropljena čreda tlačanov, in ni bilo še nobene duhovne vezi, ki bi nas bila povezovala med seboj.

S protestantizmom, ki se je razširil po Evropi in dosegel tudi naše kraje, in posebno s pregnanstvom Primoža Trubarja, ki ni mogel več pridigati svojim rojakom in je zato s tiskano besedo iskal stika z domovino, je prišel tudi prvi žarek narodnega prebujenja. Leta 1551 sta namreč v Tübingenu na Nemškem izšli prvi dve slovenski knjigi — Abecedarij in Katekizem. Ne bi mogel trditi, da sta ti dve knjigi čez noč postali last vsega našega ljudstva, ki je bilo razen redkih izjem po svoji ogromni večini še nepismeno. Toda leto 1551 pomeni začetek slovenske književnosti, ki se je poslej vedno bolj razvijala in nikoli več ni zamrla. Saj je tudi protireformacija, ki je pri nas do korenin zatrla luteranstvo, književno gradila na tistih temeljih, ki jih je bil položil Primož Trubar in njegovi sodelavci.

A tudi v Trubarjevi dobi je bilo že veliko število zavednih in naprednih ljudi, ki so po novi slovenski knjigi segali s tako ljubeznijo, kakršno smo pozneje le redko več srečali. Saj so jih v dneh protireformacije skrbno skrivali pred požiganjem in zgodili so se cesto primeri, da so z njimi na brsih umirali, ker jih niso hoteli izročiti. To se ni godilo samo zaradi božjega nauka, ki so ga te knjige oznanjale; naši ljudje so takrat pomenili mnogo več, ker so božji nauk oznanjali vsem Slovencem v slovenski besedi. Slovenci nismo bili le brezoblična množica nepismenih tlačanov, temveč smo s svojo prvo knjigo postali kulturen, samozavesten in drugim narodom enakovreden narod. Ni nismo bili več razdrobljena čreda, da drug drugega nismo poznali, marveč nas je slovenska knjiga združevala v eno celoto od naše Istre do severnih narodnih meja Koroške in Štajerske. Naši pradedje so se zavedali velikega daru, ki nam ga je poklonil «prijatelj vseh Slovencev», kakor se je Primož Trubar sam imenoval, in so ga varovali, da ga nobeno preganjanje ni moglo uničiti. Čutili so, da se je zgodilo veliko dejanje, ki je v našem narodu prebudilo dolga stoletja speče sile, prebudilo obenem prvi dih narodne zavesti in ponosa. Bistri studenec, ki je potekel iz Trubarjevega rodoljubja, ni poslej nikoli več usahnil. Naša književnost se je množila in rastla v vrhove kakor so bili Prešeren, Levstik, Gregorčič, Cankar in Župančič.

Ne smemo prezreti tudi vloge naše Istre, ki jo je ta igrala pri rojstvu naše knjige. Koprski škof Peter Pavel Vergerij je bil pregovoril Trubarja, da je začel prevajati v slovenščino sveto pismo, nove zaveze in mu je za natis tudi preskrbel denarnih sredstev. Poleg drugih Slovencev, je tudi istrsko ljudstvo z vnemo in ljubeznijo segalo po prvi slovenski tiskani besedi. Iz nje je črpalo tisto zavest, ki ga je pozneje spodbujala, da se je uporno bojevalo za slovensko bogoslužje in s tem za svoje narodne in jezikovne pravice proti poskusom potujčevanja. Tu so tudi korenine prosvetnega in kulturnega življenja, ki se je bilo v istrskih vaseh tako uspešno razvilo v osemdesetih letih preteklega stoletja.

Žal, da se prosveta in kultura Slovenske Istre ni mogla nemoteno dalje razvijati. Prišle so sile, ki so spodrezale korenine njenega kulturnega napredka. Še pred prvo vojno je istrskemu ljudstvu tuja gospoda kratila naravne pravice do izobraževanja v materinskem jeziku, da bi ga tiščala v zaostalosti in ga tako mogla laže izmagovati. Fašizem pa je težil za tem, da bi potujčil slovenske vasi in izbrisal vsako sled slovenstva na teh sončnih bregovih.

Toda dokazali smo, da je Trubarjev duh rodoljublja in odpora proti nasilju v nas za trajno živ in nezlomljiv. S ponosom se spominjamo dni, ko smo s pogumom sprejeli boj za naš narodni obstanek. Ni nas moglo tako zelo preplašiti krvavo nasilje, da bi bili z vsemi sredstvi branili naših kulturnih pridobitev. Naskrivaj smo brali slovenske knjige kot za Trubarjevih časov in jih skrivali pred uničenjem, naskrivaj prepevali naše pesmi, poglabljali narodno zavest in ljubezen do materinskega jezika. Fašisti so s svojim nasiljem samo pripomogli, da smo dozoreli za ljudsko vstajo.

In tedaj, ko so počile naše prve puške, se je začelo znova prebujati tudi naše kulturno življenje, ki je bilo dolgo let obsojeno v molk. Fašisti nam niso mogli zatreti želje po kulturi, ki se je živo razcvela takoj po osvobojenju. Slovenska Istra, ki je bila obsojena v narodno smrt, se je dvignila v novo življenje. Z njeno osvoboditvijo izpod tujega jarma in iz napol fevdalnih gospodarskih razmer, je zopet dobila vse pogoje za nov kulturni dvig. Šla je na delo, da čim prej zopet zgradi, kar je bilo pod fašizmom zrušenega, in da dohiti, kar je bilo po tuji krivdi zamujenega. Ta prizadevanja so poplačana z uspehi. To nam so dokazale manifestacije tega tedna, ki pričajo o vzponu ljudske kulture na tem v preteklosti tako težko preizkušenem ozemlju.

V imenu Ljudske prosvete Slovenije in v imenu vse slovenske javnosti, ki z budnim zanimanjem spremlja vse vaše delo, vam želim novih uspehov pri dvigu ljudske kulture v Slovenski Istri.

Kakor za časa Primoža Trubarja, tudi zdaj združuje raztresene in razkosane narodne dele ena in ista kultura od Jadranskega morja do Vrbskega jezera in čez. Za kulturo kakega naroda, ki se zaveda samega sebe in hoče živeti, ni in ne more biti nikakih meja. Čim višja kultura je tudi najzanesljivejše poroštvo za narodno svobodo, najkrajša pot do napredka in blagostanja in najmočnejše orožje proti tujemu pohlepu po naši zemlji. In ob visoki obletnici naše knjige posebej želim, da bi imeli do nje, ki naj nam bo vedno posoda resnice, tisto ljubezen in skoraj pobožno spoštovanje, kot so ga imeli do nje naši očetje, ki so znali ceniti njen veliki pomen za narodni obstanek, svobodo in napredek.

Po nevihti.

Koncert Komornega zbora "Radia jugoslovanske cone Trsta,,

Od leta 1945 dalje se je pojavil na ozemlju Istrskega okrožja poizkus dviga pri udejstvovanju na glasbenem torišču. Organiziranih je bilo precej pevskih zborov, poleg glasbene šole, ki pa so vsi skupaj životarili in niso prešli poprečnega nivoja podeželskih zborov. «Radio jugoslovanske cone Trsta» pa si je postavil nalogo oplemenititi svoje oddaje s izvajanjem predvsem slovenske, narodne, umetne in partizanske pesmi. Zaradi tega je uprava «Radiofonije» ustanovila tudi svoj pevski zbor. Vodstvo zbora je bilo poverjeno tov. Vladimiru Lovcu šefu glasbenega odseka na «Radiofoniji» Koper. Težka je bila naloga pevovodje, saj je tako rekoč iz nič ustvarjal. V borih 5 mesecih je zbor že pričel s svojimi prvimi nastopi na radijski postaji. Uprava «Radiofonije» se je zavedala kulturnega poslanstva tega zbora in pripravila prijeten večer narodne, partizanske in umetne pesmi s koncertom tega zbora, ki šteje 34 članov. Pri koncertu, ki je bil 9. t. m. v gledališču v Kopru, je sodelovala tudi sopranistka Slavica Batistuta.

Komorni zbor «Radia jugoslovanske cone Trsta» je imel svoj prvi celovečerni nastop v okviru proslav 400-letnice prve slovenske knjige Na sporedu, ki je obsegal razvoj pesmi od čitalniške dobe do danes, so bili Dev, Ipavec, Hubad, Hajdrih, Schwab, Adamič, Kernjak, Vrabec, Kramolc, Svikaršič, Simoniti, Gobec in Lajovic. Torej precej pester in zanimiv izbor.

Zbor «Radia jugoslovanske cone Trsta», je za svojo življenjsko dobo (5 mesecev) napravil ogromno, napravil toliko, da lahko z mirno vestjo trdimo, da je z napredkom, ki ga je pokazal na koncertu v Ljudskem gledališču, lahko zadovoljen vsakdo, pa naj je še tako tenkočutno prisluškoval.

Slaba stran zbora je edino le v tem, da je sestava pevcev navezana na ljudi z različnimi dialekti, z različno kvalitēto vokalov. Zaradi teh težav, ki se ne dajo odpraviti v petih mesecih, pa tudi v enem letu ne, je trpela homogenost zbora. Zbor, ki je prehodil v tako kratki dobi tako veliko razvojno pot, je v svoji kvalitativni zmogljivosti moral nujno poseči po delih, ki so mu bila blizu.

Tovaršu dirigentu Vladimiru Lovcu moramo priznati, da je s svojo sugestivno silo izvajal stvari, ki jih za tako kratko dobo obstoja tega zbora nismo mogli od tega mladega kolektiva pričakovati.

S svojo drzno potezo, da nam je nudil dela skladateljev Adamiča in Lajovica, «Krēsovale tri devojke», «Kiša» in «Pastirčke», je dokazal, da zmore zbor, če pride v roke usposobljenega in strokovno močnega dirigenta, tudi dela, s katerimi se s težavo afirmirajo tudi drugi profesionalni zbori.

V razliko od Komornega mešanega zbora je po homogenosti prednjačil moški zbor «Oton Župančič», ki je nastopil pod svojim starim imenom, čeprav so vsi pevci člani Komornega zbora «Radia jugoslovanske cone Trsta». Zadovoljiv je vsekakor, kljub nekaterim manjšim izpadom prvega tenorja in mogoče kljub premajhni inteligentni intenziteti drugega basa.

Na koncertu je sodelovala tudi sopranistka Slavica Batistuta, ki je zapela nekaj samospevov Dvoraka, Lajovica in Pavčiča. Sopranistka Batistutova ima lep sonoren glas, ki ji lepo zveni v srednjih legah. V zgornjem registru ji glas še ni popolnoma izkristaliziran, vendar moramo reči, da je svojo vlogo odlično rešila. Pri klavirju jo je spremljala prof. Ema Vrabčeva iz Trsta. — Njena spremljava je bila zelo lepa, precizna in tudi doživeto podana.

Zboru «Radia jugoslovanske cone Trsta» in solistom Batistutovi in Vrabčevi, posebno pa tov. Vladimiru Lovcu moramo iskreno čestitati in jim želeti nadaljnjega razvoja in velikih uspehov.

OSTRIŽENA LJUBEZEN

BENO ZUPANČIČ

ČRTICA

(Nadaljev. iz včerajšnje štev.)

Kako je bilo z njo? Ko bi jaz vedel, dragi moj! Če bi bil vedel, bi bilo vsaj za spoznanje bolje. Hotela mi je spet utečeti, branila se je, jokala, bal sem se, da bo skočila v morje... Bolj ko se je branila, bolj sem bil zaljubljen, bolj sem si je želel, čeprav sem vedel, da bom trpel.»

Modest je zakrilil z rokama, kakor bi hotel reči: kdo naj ve in razume?

«Če hočeš,' sem ji govoril, ‚bova prebila. Treba bo marsikaj pretrpeti, a prebila bova. Potem bo čas storil svoje.'

‚Vse to je brez pomena,' je odgovarjala.

Kakor se je v začetku upirala, tako je postala potem vsa zamišljena, ravnodušna, brez vsake volje. Če bi ji bil ukazal skočiti skozi okno, bi bila brez obotavljanja skočila.

Ko mi je čas potekel, sem jo pustil še deset dni v Dubrovniku, kljub temu, da sem se zelo bal zanjo. Tu sem si za silo uredil stanovanje, nato sem se odpeljal ponjo. Čakala me je, toda kako se je spremenila! Shujšala je in zbledela, da sem bil v resnih skrbeh.»

Ubogi Modest je trpel, ko je pripovedoval. Na čelu so se mu nabrale svetle kapljice znoja. Otrl si ga je in nadaljeval:

«Teden dni je nisem mogel spraviti na cesto. Potem sva hodila ven le ob večerih. Šla sva skozi Tivoli tja do Rožne doline in nazaj. Vedno po najhujši temi. Vse dneve sva pretičala doma.

Ta čas sem vložil prošnjo za ženitev. Seveda so mi odklonili, ne da bi bili kaj poizvedovali. Sam sem jim napisal po pravici in resnici, kar bi jih utegnilo zanimati.

‚Dobro,' sem rekel komisarju, ‚bova pa tako živela. Mar mi je!'

‚Le,' se je posmehnil, ‚pa na nas ne pozabi!'

Začel sem hoditi z njo tudi pri belem dnevu. Nalašč. Prijatelji in znanci so se me pričeli izogibati, kakor bi imel kugo. Kadar sem bil sam, se je vedno našel kakšen usmiljen hudič, da mi je zaupljivo in pokroviteljsko šepnil:

‚Kaj pa je s teboj, prijatelj? S kakšno žensko vendar hodiš?'

Požiral sem in molčal. Marjanca je dobro vedela, kaj vse se godi v meni in okoli mene, čeravno ji tega nisem pravil. Sram me je bilo tudi pred njo. Nekega dne je sem jo zalotil, ko je ravno pospravljala svoje stvari in hotela zopet uiti.

‚Nikamor!' sem zakričal v strašni jezi, ‚če bom jaz prestal, boš tudi ti!'

Tak sem bil, da bi ljudi pobijal. In vendar ne morem prenesti ženskega joka. Kar pri srcu me zazebe, če ga zaslišim.

V službi so me začeli gledati po strani. Vem, tudi sam sem kriv. Če je človek ves iz sebe, ne more delati, kakor bi bilo treba. Nič drugega mi niso mogli očitati kakor to, da sem zaljubljen v ničvredno žensko, tako so govorili o njej. Če se je že odkupila s tem, da me je rešila, prav. A ni treba, da bi se zavoljo tega ženil z njo. Najbližji prijatelji so mi sprva pihali na dušo da bi me pregovorili. ‚Prav imate,' sem jim odgovarjal, ‚a včasih je tudi najbolj pameten človek osel.' Ko to ni zaleglo, so se mi posmehovali. Venomer sem premišljeval, kaj naj bi storil. Nič pametnega mi ni šinilo v glavo. Prosil sem za premestitev, niso me pustili, hotel sem, da bi me demobilizirali, pa tudi nisem uspel. Vem, da mi hočejo dobro. Vsi skupaj so še zdaj prepričani, da je ta ženitev zame pogubna.

Samo enega prijatelja imam, ki me je skušal razumeti in sem se mu zasmilil. Ta mi je neki večer, ko sem potrt povešal glavo, dejal:

‚Uničil se boš, Modest; če že ne moreš drugače, naj dekle zanosi, pa dobiš dovoljenje!'

Kako preprosto in kako odrešujoče!

Objel sem ga in ves srečen odšel domov. Nisem se veselil toliko zavoljo dovoljenja. Mislil sem si: z otrokom prične ženska znova živeti. Morebiti bo potlej vse drugače? In če nič ne ostane otrok mi bo ostal.

Tako je tudi bilo. Po letu dni sem naposled le dobil dovoljenje.»

«Od takrat je vse drugače. Vsak večer, če sem le prost, hodiva na sprehod. Greva za uro ali dve v Tivoli, seveda na klopco, opazujeva zvezde in govoriva o otroku, ki se nama bo rodil čez ...,» za trenutek je pomislil, «natanko čez štiri mesece in pol. In ugibava, kako mu bo ime.

Da, otrok. To je velika stvar. Naj ti povem, kakšen razgovor sva imela o tem otroku tisti večer. Takrat se je pravzaprav šele razjasnilo, kako je z nama.

‚Otroka morava dobiti, Marjanca,' sem ji ves vesel zaklical, ko sem komaj prestopil prag. ‚Potem dobiva tudi dovoljenje in... bomo trije. Hočeš?'

Bila je ravno v kuhinji, z zavihanimi rokavi, z ruto čez lase in vsa zardela, ker se je sklanjala nad štedilnik. Videl sem, kako so se ji zaiskrile oči. Dolgo me je molče gledala. Nato je kakor onemogla vzdihnila in sedla na stol. Jaz sem bil ves mehak in dober. Posadil sem si jo bil na kolena in ji šepetaje pripovedoval, kaj vem kaj.

Poslušala me je zamišljena; vso vdano in voljno sem jo čutil pri sebi. Potem sem ji od blizu pogledal v obraz. — Bila je bleda, nenadoma je še zajokala. Zasmilila se mi je, v tistem trenutku se mi je zazdela tako zaskrbljena, zmučena in postarana, čeprav se mi je med solzami nasmehnila.

‚Ne verjamem,' je rekla, ‚to bi bilo preveč lepo.'

Vem, kaj je bilo. Ona mi ne verjame! Razumeš? Ne verjame!

‚Ti si dober,' je nadaljevala in si z rokavom predpasnika brisala oči, ‚a vsečno...' Ona vse ve, vse čuti. Sluti, da je nekaj, s čimer nisva do kraja obračunala. Morebiti celo trdno verjame, da jo bom zaradi dne napodil. In zdaj — o, ženska pamet! — si misli: kaj če me požene zdaj, a če me požene potem in si obdrži otroka?

Vse vem tudi jaz, tudi tisto o njeni italijanski ljubezni, a tega ti ne bom pravil. Skušam pozabiti, toda...« Za trenutek je premolknil. Nato je nadaljeval z globljim glasom: «Toda večkrat se zamislim. Ali sem ji odpustil ali nisem? Katerikrat se mi zazdi, da ji nisem in da ji nikoli ne bom. Res, lahko bi me bila naznanila zaradi las, rešila me je, a jaz sem jo žalil, res... a če pomislim na tisti strašni čas... Človeška kri, smrt, to je tisto. Nekoč sem slišal človeka — gledali smo smrtno zadetega tovariša — kako je občudujoč vzkliknil: ‚Koliko krvi ima pravzaprav človek! Kako in s čim bi jo lahko človek odkupil?'

Kdo bi to pretehtal?

Sicer je zdaj vseeno. Spoznal sem, da jo imam kljub temu lahko rad. In jo imam. Čez štirinajst dni se poročiva. Umirila sva se. Če bo šlo tako naprej, bo vse dobro. Včasih se prepričujem, da bo tako. A komaj čakam, da bomo trije.

Že teden dni obiskujem prijatelje, da bi mi šli za priča. Nekaterih sploh ne prosim, drugi so mi odklonili. Sleherni se kako izgovori. Prav, si mislim, če nočeš, na kolenih te ne bom prosil. Lahko bi dobil priče na cesti ali v četi. A vendarle bi rad imel prijatelja. Že tako bova z Marjanco sama; če bi bila še priča tuja, bi bilo morebiti le preveč žalostno.

Zatorej sem prišel k tebi. Stori, kakor misliš, da je prav.«

»Pridem,« sem mu brez pomisleka obljubil.

Nekaj dni sem kar naprej premišljeval o vsem tem. Bi šel ali ne? To ni tako preprosto, kakor bi se človeku zazdelo prvi hip. Toliko sem že premišljeval, da sem se pošteno razjezil. In vse zaradi takšne ljubezni!

Navsezadnje sem mu napisal pisence, da obžalujem, da pa bom ravno tisti čas na službenem potovanju, ki ga nikakor ne morem odložiti. In bilo srečo!

Dolgo ju nisem videl. Ko sem ju zadnjikrat srečal, starinila po parku otroški voziček. Hotel sem se jima ogniti, a Modest me je že zdaleč opazil in stopil k meni.

»Vedno si bil šlabič,« mi je smehljaje se rekel, »pa tudi to pot!«

Videti je bil vesel, a mene je spravil v slabo voljo. Nenavadno čudno mi je bilo pri srcu. Tako še vedno premišljam o tej njegovi ljubezni.

KONEC.

ŠE O NOVEM NAČINU DAVČNIH PRIJAV

V TRSTU OBSTAJA še vedno toliko dobrih tradicij, da bi lahko uvedli naprednejši sistem

Stoletna hladna vojna med davkoplačevalci in davčno upravo - Nov zakon bo poglobil kričečo socialno nepravičnost

O novem davčnem zakonu, oziroma o novem ugotavljanju davčnih osnov, ki ga je uvedla ZVU, ko je z ukazom št. 168 razveljavila davčni zakon Vanoni tudi na tržaško ozemlje, smo že precej obširno pisali.

S tem zakonom je hotel v Italiji zakonodajalec rešiti perečo tiho vojno med davkoplačevalci in davčnimi oblastmi. Že stoletje trajajoča vojna je prišla že do absurda. Strahotna korupcija je do konca razjedla davčni aparat, ki je tako postajal vedno slabši in vedno bolj neučinkovit. Država je le morala poktivati svoje deficitarne bilance in to seveda predvsem z davki pa naj bi bili oni direktni ali indirektni.

Zaradi rastočih državnih potreb na eni strani in vedno večjih davčnih utaj, korupcije in izmikov na drugi je bila država v desetletjih prisiljena vedno večati davčne kvote. Tako je Italija dobila menda skoraj najvišje davčne kvote na svetu in to kljub temu, da pobira sorazmerno zelo malo direktnih davkov. Ves sistem obdavčevanja pa je država zgradila na posrednih davkih, trošarinah in sličnem. To nam tudi potrjujejo statistični podatki centralnega statističnega urada v Rimu. V davčnem letu 1948—49 so pobrali vsega skupaj 127.277 milijonov direktnih davkov in 791.454 milijone raznih taks, davkov na poslovanje carin ter dohodkov od monopola, to je tipičnih posrednih davkov. V lanskem finančnem letu je pa ta odnos bil takle: 156.061 direktnih in 924.184 indirektnih dohodkov. Odnosi med posrednimi in neposrednimi davki je izredno značilen za zaostalo deželo z močnimi monopolističnimi skupinami in zelo zrastlimi monopoli z državnim aparatom. Ni potreba posebej ugotavljati, da je ta odnos do skrajnosti nesocialen. Saj so na pr. od rednih dohodkov v lanskem finančnem letu znesli direktni davki komaj 14,4 odst. vse drugo pa predstavlja različne vrste posrednih dohodkov. Različne takse in prometni davek in carine upoštevajo vedno proizvajalci v proizvajalne stroške ter jih praktično plačujejo potrošniki, to se pravi množica malih in drobnih delavcev, trgovcev in obrtnikov, katerih življenjski položaj bi že brez tega bremena bil dovolj nizek. Ta velika masa zelo zapletenih in razširjenih posrednih davkov dviga cene vsem življenjskim predmetom in jih ponekod celo podvoja.

Vendar je znal finančni kapital v Italiji celo direktne davke preusmeriti tako, da zadevajo predvsem široke sloje, medtem ko zelo šibko udarjajo po velikih dohodkih, po velikih dobičkih. Tako so davčne kvote postale v desetletjih izredno visoke, ker se na pr. plačuje za 100 lir dohodke iz zemljišča 403,4712 lir davka, za 100 lir dohodka na izdelke se plača 42.0811625 lir davka, in pri dohodnini imamo opravka z davkom, ki znese 34,2924062 lir od 100 lir. Davčne kvote so postavljene približno takole: «Ker bo davčni zavezanec za petkrat ali šestkrat utajil svoj dohodek, moramo seveda tudi davčno kvoto za petkrat ali šestkrat povečati». Ker pa vlada v Italiji strahotna birokracija operirajo še vedno z milijontinkami in tisočinkami lire.

Nov italijanski zakon ne skuša odpravljati korenin zla, temveč samo krpa nekatere najbolj kričeče in izstopajoče nesmisle. Davčna uprava je do sedaj vnaprej imela, po desetletnih izkušnjah, vsako prijavo za netočno in lažnivo. Zato tudi ni bil davčni obvezanec zavezan vsako leto prijaviti spremembe svojih dohodkov, ker se je že vnaprej računalo, da v višjih dohodkov ne bo hotel prijaviti, če pa je imel nižje je pa tako v njegovem interesu, da jih prijavi. Novo in važno določilo zakona Vanoni in analogne uredbe Zavezniške vojaške uprave pravi, da je odslej naprej davčni obvezanec, ne glede na višino dohodkov, dolžan vsako leto prijaviti vse davku podvržene dohodke.

Vendar nam daje dolg rok in to cela tri leta za ugotavljanje točnosti davčne prijave, misliti, kako malo zaupajo celo sestavljalci zakona sami v uspeh tega določila.

Drugi ukrep, ki naj bi privedel do pravičnejše obdavčitve in do poštenih prijav, je razdelitev davčne prijave na posamezne postavke dohodka. Do sedaj je davčni obvezanec prijavljal samo čiste dohodke od posameznih panog t. j. od kapitala, od izvrševanja trgovine in industrije, izvrševanja obrti in svobodnega poklica, mezd in plač ter kmetijstva. Sedaj pa bo moral na posebnih zelo zapletenih obrazcih vsak posamezni dohodek natančneje razčleniti in napraviti nekako enostavno knjigovodsko bilanco.

Italijanski tisk je zelo ostro napadel prav zapletenost davčnih prijav, številne kolone in podkolone. Vendar smo mi mnenja, da predstavljajo te prijave pomemben korak naprej pri urejanju odnosov. Prijave so res zapletene in je malo upanja, da bi bile prvo leto že popolne. Vendar se bodo davčni obvezanci počasi privadili na nje in jim bodo postale razumljivejše. Dobra stran tega načina je v tem, ker ne bo več davčna uprava spreminjala davčne osnove «na oko», temveč bo morala izpodbijati posamezne postavke. Tu je pa že možen mnogo realnejši račun in so v mnogo večji meri, kot do sedaj, izključene samovoljnosti in sleparije z ene ali druge strani.

Kot že rečeno se bodo davčni obvezanci počasi le naučili izpolnjevati zapletene obrazce ter ti ne bodo predstavljali pomembnega kamna spotike za uspeh novega finančnega sistema.

Popolnoma drugače pa je z vprašanjem visokih, že naštetih davčnih kvot. One so bile tako visoko postavljene prav zato, ker so vnaprej predvidevali znižane prijave. Če še upoštevamo, da je najmanjša vsota za one osebe, ki imajo dohodke od zemljišč in ki ne spadajo pod obdavčitev postavljena izredno nizko in to 240 tisoč lir in za osebe, ki dobivajo dohodke samo od odvisnega dela t. j. plače in mezde, ki ne presegajo letno 600 tisoč lir ter dohodki od trgovine industrije, obrti svobodnih poklicev, mezd in plač podvrženi dohodninskemu davku le za oni del, ki presega 200.000 lir, vidimo, da se bo z bolj poštenim načinom prijavljanja dohodkov izredno razširilo število davčnih obvezancev in povečali obdavčljivi dohodki. To velja žal samo za one osebe, ki imajo nizke dohodke in ki so obvezane izpolnjevati davčne prijave. Vsi dohodki od družb, to je velika večina davkov, pa so se že sedaj pobirali na osnovi letne bilance in ne predstavlja za njih nov davčni zakon nikake izpremembe. K temu moramo še upoštevati, da je finančni urad ostal neizpremenjen, sestavljen iz starih uradnikov, s staro mentaliteto in da se bo njegovo poslovanje kvečjemu še povečalo in bo ostalo še bolj zapleteno. Ljudje, ki imajo veliko dohodkov in logično tudi veliko sredstev, si lahko privoščijo sposobnega advokata ali gospodarstvenika, ki jim bo njihovo davčno prijavo preuredil tako, da bodo plačevali čim manj, obenem pa bodo zlahka našli s primernim mazanjem seveda «prijatelja» v davčni upravi, ki bo taki prijavi verjel. Široki sloji prebivalstva seveda nimajo takih možnosti, pa bodo morali s točnejšimi prijavami plačevati več.

Večina direktnih davkov je namreč proporcionalnih, to se pravi, da davčna kvota ne raste s povečanjem dohodka. V takem sistemu bodo seveda zopet na boljšem oni, ki lahko manevrirajo in se zmuznejo skozi davčne mreže.

Tržaško prebivalstvo bo nov način prijave zadel še teže kot italijansko. To ne zaradi različnih zakonskih določil, temveč zaradi večje poštenosti prebivalstva in zaradi tradicij, ki izvirajo še iz avstrijskih časov.

Ta zakon je tipičen primer krpanja raztrgane suknje in to takega krpanja, ki zadeva najtežje male, pusti pri miru pa velike.

V svetu imamo celo pri «trdnjavah kapitalizma» mnogo naprednejše davčne sisteme, ki mnogo bolj pazijo na socialno enakost. V Ameriki na primer progresivni davek zadeva velike kapitaliste dvakrat. Prvič obdavčijo z njim razdeljene dividende in odstotke družbi, drugič ga pa plača kapitalist sam kot fizična oseba. Nočemo se sedaj navduševati nad ameriškimi sistemi, vendar bi bilo logično, ga gremo iskati vzore za ureditev perečih vprašanj tja, kjer je razvoj mnogo pred zastarelimi italijanskimi sistemi. S to boro krparijo se ne bo 1. ali spremenilo nič in bo ostala hladna vojna med davkoplačevalci enaka kot do sedaj in bodo davkoplačevalci lagali, kot so do sedaj; 2. ali pa bodo plačevali šibkejši sloji po parkrat več kot so do sedaj.

Obe rešitvi, ki nujno izvirata iz novega sistema, sta neugodni. Morda nimajo v Italiji zaradi tradicij in nesposobnega aparata drugačne izbire. V Trstu obstaja še vedno toliko tradicij, da bi se lahko uvedel naprednejši sistem.

B. S.

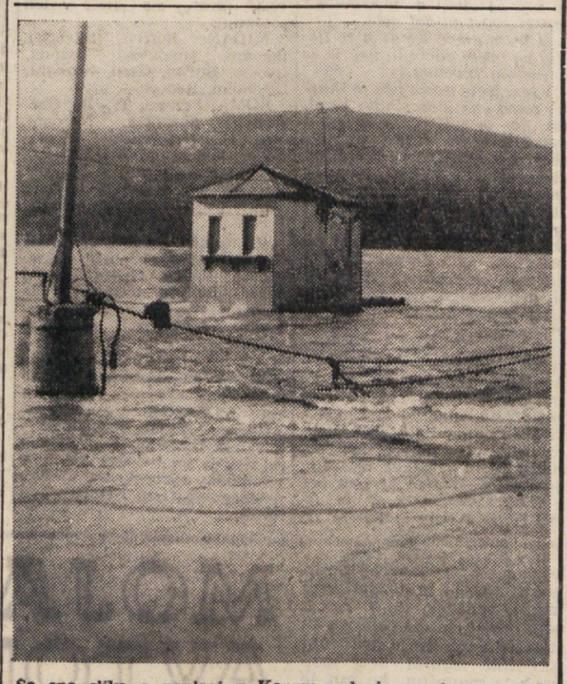

Se ena slika o poplavi v Kopru: voda je popolnoma pokrila pomol, kjer pristajajo parniki

ELMER HARIS

"JOHNNY BELINDA„ V "VERDIJU„

Ameriški dramatik Elmer Harris je postavil v svojo dramo «Johnny Belinda» za dramaturga nov element: osrednja osebnost njegove drame je gluhonemo dekle, ki se skoraj vsa tri dejanja ne premakne z odra. Vloga Belinde je vsekakor težak, a tudi zapeljiv problem, ki ga zmore obvladati samo igralka z izrednim bogastvom mimike. Sicer ne prinaša drama kaj posebno izvirnega. Preveva jo neki idealistično ganljivi, človeški duh, ki je tako ljub od Dickensa sem anglo-saškemu svetu.

Zgodba je v kratkih obrisih naslednja: Ovdoveli mlinar v nekem zakotni kanadski vasi ima gluhonemo hčer, za katero se noče ne zmeni, a ji oče in drugi domačini najtežja dela. V vas pride zdravnik Davidson, ki takoj uzre v siroti neko prirodno inteligenco. V svoji dickensovski dobroti jo začne uvajati v «jezik» gluhonemih, dekle pa je delal krivico. Dekle, ki ne pozna niti svojih soljudi, niti ne razume človeških zadev, postane žrtev pohotnega mladeniča, nasilneža in zanosi. Vsa srečna je, ko ji zdravnik pove, da bo postala mati.

Zdravnik, ki iz osebnih razlogov ne zahaja v cerkev, poizve kaj kmalu tarča obrekljivosti vaških terčialk, ki pregovorijo malce omejenega vaškega župnika, da prisodi otroka kot posinovljenca pohotnežu, ki je bil medtem poročil in ki mu nima otrok. Ko hoče pobrati njenega malega Johnnyja, da dekle v strahu, da bo izgubil tudi otroku kaj hudega, ubije.

Zadeva se konča s «happy-endom», da namreč dobri zdravnik zagnubi siroto, ki ji je med tem strela ubila očeta.

Drama je vešče napisana, dialog je živ in daje dobro priliko igralcem, da morejo izdelati žive, čeprav preproste in enostranske karakterje.

V izvedbi, ki je bila spretno in harmonično postavljena na oder, gre prva hvala mladi italijanski igralki Sorrel Carsonovi, ki je očarala publiko tako z bogastvom svoje subtilne mimike kot tudi s svojo izredno prikupno človeško in igralsko pojavo. Vloga Belinde, ki prav do konca ne izpregovori nobene besede, zahteva skrajno disciplino in samoobvladovanje, kakor tudi veliko iznajdljivost mimetičnih sredstev. Carsonova je vse to zmogla in postavila pred nas izredno simpatičen in prikupen lik. Sicer igra to vlogo že tri leta po raznih velikih odrih. Delo režira njen mož John Hannau.

Igra italijanskih igralcev se je po stilu nekoliko razlikovala od igre Carsonove. Za to igro je tipičen italijanski verizem, ki z veliko veščino posnema predvsem zunanje karakteristike oseb in življenjskih okoliščin. V prvi vrsti moram podčrtati monumentalno kreacijo Camilla Pilotta, ki je igral Belindinega očeta. Bil je ves naraven, topel, človeški, kar vse je izražal z veščino in znanjem velikega igralca. Zelo dober je bil v svoji umerjeni igri Cesare Bettarini kot zdravnik. Zadovoljivi so bili tudi igralci ostalih vlog.

«Johnny Belinda» je prevzel dokaj številno občinstvo s svojo ganljivo vsebino predvsem po zaslugi dobre izvedbe. Scena je bila preprosta, lepa, veristična.

VLADIMIR BARTOL

DRAGICA MARTINIS na italijanskem radiu

Na vokalno-instrumentalnem koncertu, ki ga je oddajal italijanski radio po modrem omrežju v ponedeljek zvečer, je pod vodstvom Alfreda Simonetta in z milanskim orkestrom italijanskega radia nastopila znana sopranistka iz Zagreba Dragica Martinis. Poleg nje je pel še basist Italo Tajo. Dragico Martinis bomo imeli priložnost slišati v kratkem tudi v Trstu, kjer bo nastopila v gledališču «Verdi» v Pucinijevi operi «Turandot», s katero se bo pričela letošnja operna sezona.

NA TAK NAČIN NE MORE GORICA GOSPODARSKO SAMOSTOJNO ŽIVETI

Kljub temu da nas od zaključka vojne loči že šest let, ki lahko pomenijo v razvoju gospodarstva enega mesta odločilno razdobje, v katerem so možni neverjetni vzponi, moramo poudariti, da v vsem tem času goriško gospodarstvo ni doživelo svojega preporoda. Dogaja se ravno nasprotno, da po tolikih letih od zaključka vojne in po štirih letih, odkar je bilo dokončno zapečateno, da bo državna meja med Jugoslavijo in Italijo tekla pred pragom Gorice, nahajamo po gospodarskih in tudi političnih časopisih vrsto bolj ali manj posrečenih ugibanj o možnostih gospodarske poživitve goriškega gospodarstva, ki je očividno po koncu svetovne vojne še celo pa po novi politični razmejitvi zašlo na stransko pot in povzroča gospodarstvenikom zlasti pa prebivalstvu težkoče in nečloveške borbe za vsakodnevni kruh.

Med poslednja ugibanja o poživitvi goriškega gospodarstva spada prav tako članek Luigija Cobaua v znanem gospodarskem listu «Il Trafico» dne 1. oktobra. Članekar v uvodu najprej odkrito priznava, da z marsikatere strani označujejo sedanji gospodarski položaj Gorice za «nedelaven» in to kljub dejstvu, da je bila pred dobrimi tremi leti ustanovljena prosta cona, ki naj bi pripomogla z dotokom novih gospodarskih odnosno industrijskih podjetij oživiti gospodarsko mrtvilo.

«Gorica potrebuje predvsem kredite», nadaljuje članek in pravi, da sta leti 1946-47 odločilno vplivali, da se je med določenim krogom ljudi ustvaril občutek negotovosti. «provizoričnosti» kot ga članekar sam imenuje, ki je povzročil beg lokalnega kapitala.

Ko gospodarstvenik razčlenjuje vzroke prejšnjih let in jim pripisuje popolnoma utemeljeno usodno važnost, pa v celoti izgublja izpred oči sedanjost in pozablja v sedanjih pogojih Gorice najti tiste vzroke, ki odločilno vplivajo na njen gospodarski zastoj.

Svoje mnenje v tej zvezi smo v našem listu pred časom že navedli in ga bomo danes ponovno podčrtali, ker smo mnenja, da se bo vsak trezen čitatelj strinjal z besedami, da take in podobne manifestacije z vnaprej določenimi iredentističnimi cilji spravljajo v negotovost male trgovce, obrtnike itd., ki bi tudi v primeru, da bi jim bila omogočena gospodarska delavnost, veliko rajše izbrali svoje torišče kjerkoli drugje v Italiji, kjer bi se čutili bolj varne za svoj denar, kot pa v Gorici.

Po dosedanjih izkušnjah je podoba, da v Gorici ne moremo računati na večjo afirmacijo zasebnega kapitala. Članekar v «Il Traffico» pravi, da bi mogla tovarna FIAT s kreditom ustanoviti v m

PRIMORSKI DNEVNIK

VREME Medtem ko se področje depresije v južnem alpskem območju na zahodu polagoma uravnoveša, bodo vremenske prilike na vzhodu, torej tudi na našem ozemlju, še nekaj časa nestabilne. Prevladovala bo še nadalje spremenljiva oblačnost s šibkimi izoliranimi padavinami. Proti popoldnevu je mogoče pričakovati izboljšanje. Včeraj je bila v Trstu najvišja temperatura 13 stopinj; najnižja pa 11 stopinj.

RADIO Opozarjamo vas na sledeče oddaje: **Jug. cona Trsta:** 13.45: Polke in mazurke; 14.35: R. Schumann: Koncert za čelo in orkester v a-molu. — **Slovenija:** 14.10: Ko ptičica sem pevala; 21.00: Aram Hačaturjan: Simfonija št. 2 (plošče); 22.15 in 22.45: Vam ugaja? (pisan spored zabavne glasbe s plošč). — **Trst II.:** 12.10: Porterjeve in Kreuderjeve melodije.

PERZIJA PROSI ZA KREDITE pri Import eksport banki

Podpredsednik perzijske vlade Fatemi je izjavil, da Perzija ne bo spremenila odločitve glede nacionalizacije britanskih petrolejskih naprav in ne bo dovolila povratka angleških tehnikov

WASHINGTON, 14. — Tukajšnjo iransko veleposlaništvo je danes izjavilo, da se bo ministrski predsednik Mosadek vrnil v Teheran verjetno v nedeljo, vmes pa se bo na povabilo egiptovske vlade ustavil v Kairu.

Iz dobro obveščenih krogov javljajo, da je perzijski ministrski predsednik zapustil Washington v popolnem prijateljstvu z ameriško vlado in da smatrajo v Washingtonu, da pomeni njegov odhod konec ene faze razgovorov o vprašanju iranskega petroleja. V teh razgovorih je bilo doseženo nekaj napredka. Razgovore za rešitev vprašanja bo nadaljeval ameriški veleposlanik v Teheranu.

Iz istih krogov poročajo, da so v washingtonskih razgovorih zlasti razpravljali o upravi iranske petrolejske industrije, o odškodnini Veliki Britaniji in o prodaji in ceni petroleja izven Perzije. Napredek je bil dosežen glede vprašanja tehnične uprave iranske petrolejske imovine. Iranska vlada bi raje sprejela tehnično pomoč kake male države, n. pr. Švice, Nizozemske ali Švedske. Pri tem pa nastajajo težave, da male države nimajo dovolj tehnično izurjenega osebja. Nadalje poudarjajo, da se nobena ameriška družba ne zanima, da bi prišla v Perzijo, dokler ne dosežejo sporazuma v Veliko Britanijo. Po vesteh iz omenjenih krogov ni Mosadek nikoli skušal najti za to kakšno ameriško družbo, ki bi kupila iranski petrolej. Prav tako pa tudi ni znakov, da bi se Perzijci pričeli pogajati s Sovjetsko zvezo o svojih petrolejskih zadevah.

Podpredsednik perzijske vlade Hussein Fatemi je potrdil vest o zahtevah perzijskega ministrskega predsednika glede ameriške finančne pomoči Iranu. Fatemi je pojasnil, da je bila zahteva sporočena s pomočjo posebnega sporočila, ki ga je Mosadek pred dvema dnevoma poslal Trumanu. V omenjenem sporočilu so pojasnili sedanji položaj, prikazali cilje zakona o nacionalizaciji kakor tudi način odnosa petrolejske družbe. Fatemi je izjavil, da upa, da bodo zaradi «velike važnosti» omenjenega sporočila, to sporočilo tudi objavili, čeprav doslej v tisku o njen ni bilo niti duha niti sluha. «Perzija — je dejal — ne bo spremenila odločitve glede nacionalizacije britanskih petrolejskih naprav», kakor tudi «ne bo dovolila povratka angleških tehnikov v Abadan».

Glede finančne pomoči, ki bi morala po vesteh iz Teherana znašati 23 milijonov dolarjev, v obveščenih krogih v Washingtonu menijo da bo «Import export banka» te kredite odprla samo takrat, «ko se bodo pojavile boljše povračilne možnosti». Ker pa je Iran trenutno brez dobičkanosnih virov zaradi spora z Anglijo, utegne «Import export banka» posojilo odkloniti.

Danes je Mosadek govoril v državnem tiskovnem klubu v Washingtonu. Naglasil je svoje upanje da bo njegova zahteva o novem posojilu ugodno sprejeta in da bodo tako dvignili moč perzijskega gospodarstva. Popisal je vladne načrte za izvedbo mehanizacije poljedelskega sektorja in o obsežnem programu poljedelskih del. Po njegovem se Perzija ne nahaja v težkem gospodarskem položaju ali da celo ni zmožna rešiti obstoječih vprašanj. Vlada je preučila možnosti o povabilu tujih izvedencev, ki naj bi pripomogli k dvigu nekaterih mlajših tehnikov. Ob zaključku je izrazil upanje, da bo njegova država v najkrajšem času razpolagala s potrebnimi fondi, ki se bodo ustvarili s proizvodnjo petrolejske industrije in ki bodo služili za uresničenje obširnega programa.

Iz Teherana javljajo, da je v pokrajini Gilan v severnem delu Irana prestopila bregove tamkajšnja reka, pri čemer je izgubilo življenje 225 ljudi. Škoda znaša preko en milijon šterlingov.

Francija omejuje dolarski uvoz

PARIZ, 14. — Francoska vlada je danes sklenila zmanjšati uvoz v dolarjih za približno 200 milijonov, da bi zmanjšala nevarno naraščajoči dolarski deficit. Francija se pripravlja na varčevanje za podobno kot leta 1947-48.

Francoske zlate rezerve so padle pod kritično mejo 700 milijonov dolarjev. Finančni minister Meyer, ki je predlagal te ukrepe, bo govoril v petek v francoski narodni skupščini in podrobneje pojasnil korake, ki jih namerava podvzeti, da se ustavi francoska «dolarska krvavitev». Gornja meja za dolarski uvoz v finančnem letu, ki se konča 30. junija 1952, je bila določena na 500 milijonov dolarjev. Prvotno so predvidevali najmanjšo vsoto 700 milijonov, ki pa je kasneje postala mnogo previsoka zaradi povečanih bremen za oboroževanje.

Z dolarskega področja uvaža Francija predvsem premog, bombaž in bencin. Zlasti se bojijo, da bi zmanjšanje uvoza povzročilo skrčenje proizvodnje tekstilne industrije, ki je ena izmed najvažnejših industrijskih panog v Franciji. V štirih mesecih tega finančnega leta so Francozi že porabili 140 milijonov dolarjev, kar pomeni, da bodo morali v prihodnjih osmih mesecih porabiti samo 360 milijonov. Ta položaj se odraža tudi na denarnem trgu. Uradni dolarski kurz je ostal na višini 350 frankov, na črni borzi pa kvotira dolar že na 446, kar je najvišja točka po devalvaciji leta 1949.

Zunanja politična komisija francoske narodne skupščine je danes odobrila resolucijo, ki zahteva diskusijo o evropski vojski v narodni skupščini še pred atlantsko konferenco v Rimu in pred prihodom kanclerja Adenauerja v Pariz.

Japonska mirovna pogodba

TOKIO, 14. — S Formoze poročajo da je japonska vlada pripravljena podpisati v najkrajšem času mirovno pogodbo s Čangkajškovo vlado. Ta odločitev je zelo začudila japonsko zunanje ministrstvo, kjer izjavljajo, da je tokijska vlada trdno pripravljena ohraniti nevtralno stališče glede vprašanja obeh kitajskih držav vse dotlej dokler položaj na Daljnem vzhodu ne bo popolnoma razčiščen, odnosno vsaj toliko časa, dokler se Amerikanci in Angleži ne bodo sporazumeli o vprašanjih kitajske vlade.

Aretacija „državljanov sveta" v Parizu

PARIZ, 14. — Sinoči je francoska policija aretirala deset «državljanov sveta» skupaj z glavnim tajnikom «ustanovne skupščine ljudstev» Jerryjem Kraussom. Aretirali so jih v trenutku, ko so korakali naprej in nazaj v gosjem redu pred ograjami, ki označujejo kraj, ki spada pod okriljem OZN v Parizu. Njihov glavni tajnik Krauss je takoj izjavil, da bo stopil v šestdnevno gladovno stavko, dokler ne bi bila sklicana za spremembo osnovne listine konferenca OZN, ki bi na dnevnem redu razpravljala o ustanovitvi druge zbornice, ki bi bila izvoljena s splošnim priloženjem. Krauss je pozval vse ostale «državljane sveta» naj posnemajo njegov vzgled.

NARASLI PAD GROZI podreti obrambne nasipe

Pri svojem teku nosi Pad s seboj ogromne količine blata, izruvano drevje, hlode in trupla utopljene živine - Avtomobilski promet na cesti Milan-Turin prekinjen - Dva metra snega na Simplonskem prelazu

Tiskovni urad ministrstva za javna dela sporoča: «Iz uradov Severne Italije sporočajo, da je stanje reke Pad v pokrajinah Mantova in Rovigo še vedno težko, ker so vodomeri v Rincih in Poeselli že prekoračili najvišjo točko. Vodovje je na več krajih prekoračilo bregove in se razlilo po obdelanih poljih, od koder se je moralo prebivalstvo izseliti.»

RIM, 14. — Tukajšnji vladni krogi so vedno bolj zaskrbljeni zaradi novih nesreč, ki jih je povzročilo zadnje deževje. Vlada je začela resno razmišljati o načinih, s katerimi naj priskoči poplavljencem na pomoč. Podtajnik notranjega ministrstva Bubbio in podtajnik za javna dela Camangi sta na popoldanskem zasedanju zbornice odgovorila na razna vprašanja, ki so jih poslanci zastavili.

Med tem časom pa poročajo iz različnih krajev Severne Italije, kjer je deževje opravilo najbolj pogubonosno delo, da so cel, poplavljene z ogromnimi količinami vode.

Iz Rovige poročajo, da povzroča Pad vedno večje skrbi okoliškim prebivalcem. Nameril so, da je od sinoči do danes zjutraj reka narasla za približno 20 cm in še vedno narašča po približno 2 cm na uro. Pogled na to ogromno valečo se vodno maso je naravnost strašen. Voda je temnorjave barve in nosi s seboj ogromne količine blata. Poleg tega nosi izruvana drevesa, hlode in trupla utopljenih živali. Vse to se nabira na opornikih mostov in grozi, da jih podre. Ob razsvetljavi reflektorjev so gasilci, ki so tudi iz oddaljenejših krajev prihiteli na pomoč, s težkimi traktorji pomagali graditi obrambne nasipe. V zadnjih dveh urah se je v okolici Pavie, Padova vodna gladina znižala za 12 cm, Ticinova pa za 13 cm. Na tistih predelih, kjer je voda odtekla so se vsedle velike količine nanešenega blata v višini 15 cm. Menijo, da se je v tem okrazju utopilo preko 500 glav živine, pri čemer ni všteta divjačina in perutnina. Iz Cremone poročajo, da se je Pad znižal za okoli 50 cm, iz česar se more sklepati, da je ozemlje do Stagno Lombardo izven nevarnosti. Tudi tukaj so gasilci in skupine prebivalstva pomagale ogroženim krajem, da so odpeljali pred uničenjem, kar je bilo mogoče. Zaradi sinočnih padavin pa se je gladina Pada dvignila blizu Ferrare. Ob 11 dopoldne so namerili 4.07 metrov, kar predstavlja od leta 1917, ko so namerili 3,72 m, najvišjo točko.

Promet na avtomobilski progi Milan-Turin je zaradi poškodbe opornika na mostu čez reko Ticino prekinjen. Vozila se poslužujejo ceste Boffalora - Ponte Nuovo - Tricate. Tudi železniški promet je često prekinjen. Orient Express Pariz - Trst kakor tudi vsi ostali mednarodni vlaki morajo voziti čez Chiasso. Ena izmed železniških prog Genova - Ventimiglia je še vedno na treh mestih prekinjena. Železniški promet med Genovo in Savono je prekinjen, prav tako tudi proga Cremona-Mantova. V primeri z včerajšnjim dnem se opaža delno izboljšanje.

V zaledju Chioggie se je precej poslopij porušilo. V Donzelli je voda zalila župno cerkev 4 metre na visoko in jo skoraj popolnoma zakrila.

Važni mednarodni Simplonski prelaz je v sinočnem metežu zakrila 2 metra debela snežna plast.

KINO

V TRSTU

Rossetti. 16.00: «Morske žabe».
Excelsior. 16.30, 19.05, 21.45: «Samson in Dalila», H. Lamarr in V. Mature.
Nazionale. 16.00: «Tereza», Ana Marija Pierangeli.
Fenice. 16.30: «Pirati na Antilih», D. O'Connor, in M. Carter.
Filodrammatico. 16.00: «Jutri še ne bo», B. Payton in J. Cagney.
Arcobaleno. 15.00: «Praznik ljubezni in smrti».
Astra Rojan. 16,45: «Zrtvovani».
Alabarda. 16.00: «Strah ima velike oči», S. Pampanini, Tognazzi.
Armonia. 15.30: «Ta žena je moja»
Aurora. 15.00: «Razkošno potovanje», G. Brent in J. Powell.
Garibaldi. 14.30: «Plesalka», S. Adzemova in A. Clariend.
Ideale. 16.00: «Fu Mančiu, tajnost na Vzhodu».
Impero. 15.00: «Filomena Mazurano», Titina in E. D Filippo.
Italia. 16.30: «Hamlet», po Shakespeareu, L. Olivier.
Kino ob morju. 16.00: «Kratko srečanje».
Moderno. 16.00: «S tem se bom poročila jaz».
Savona. 15.: «Pristava s 3 zvonci». Tracy in K. Hepburn.
Viale. 16.00: «Komandant Johny», G. Cooper in J. Greer.
Belvedere. 16.00: «Dobrodošli, prečastiti», A. Fabrizi in L. Carell.
Marconi. 16.00: «Tihotapstvo v Sangaju».
Massimo. 16.00: «Državni udar v Kaktusu Kreku».
Nuovo Cine. 16.00: «Jonny Belinda»
Odeon. 16.00: «Donašalka kruha».
Radio. 16.00: «Kleopatra».
Vittoria. 16.00: «Kralj Afrike».
Vittorio Veneto. Proza.
Azzurro. 16.00: «Pogodba z vragom», I. Miranda.

RADIO

JUGOSLOVANSKE CONE TRSTA

ČETRTEK, 15. novembra 1951

Poročila ob 7.00, 13.30, 19.30, 23.05. 7.15 Jutranja glasba. 13.45 Polke in mazurke. 14.00 Koncert ameriških godb. 14.30 Od včeraj do danes. 14.35 R. Schumann: Koncert za čelo in orkester v a-molu. 18.00 Odlomki in predklasične dobe. 19.00 Pisan spored znanih napevov. 23.10 Glasba za lahko noč.

SLOVENIJA

12.00 Intermezzi in potpuriji. 12.40 Zabavna glasba. 13.10 Od melodije do melodije. 14.10 Ko ptičica sem pevala... 15.10 Zabavna glasba. 15.30 Želeli ste — poslušajte! 16.00 Ce želite biti kritik... (glasbena oddaja). 17.10 Igra Stuventovski sekstet. 17.40 Po raznih plateh o različnih stvareh (za pionirje). 18.00 Koračnice, polke in valčki. 18.30 Slavni dirigenti dirigirajo operno glasbo. 19.15 L. V. Beethoven: Duo za violino in violončelo. 19.40 Zabavna glasba. 20.15 Slovenski narodni motivi in priredbe. 20.50 O festivalu moderne glasbe v Bonau-Eschingennu. 21.00 Aram Hačaturjan: Simfonija št. 2. (plošče). 22.15 in 22.45 Vam ugaja? (pisan spored zabavne glasbe s plošč).

TRST II.

7.30 Jutranja glasba. 11.30 Za vsakega nekaj. 12.00 Novi svet. 12.10 Porterjeve in Kreuderjeve melodije. 12.30 Komorna glasba. 13.00 Pevski duet in harmonika. 13.20 Počasni ritmi. 13.30 Popoldanski koncert. 17.30 Plesna glasba. 18.00 Glas Amerike. 18.15 Glasbeno predavanje. 18.45 Zabavna glasba. 19.20 Pestra folklorna glasba. 20.00 Večerni koncert. 20.30 Okno v svet. 20.45 Lahka glasba. 21.00 Radijski oder — Senečič: Dogodek iz ulice, igra, v 8 slikah; nato lahki orkestri. 22.30 Večerne melodije. 23.00 Večerni ples. 23.35 Polnočna glasba.

ŠPORTNI DNEVNIK

PRIMERJAVE MED NOGOMETAŠI JUGOSLAVIJE, ITALIJE IN ŠVEDSKE

Napadalci so slabi

Od trojice igrajo Jugoslovani najboljši nogomet - Švedi so le povprečni - Italijanska kriza je pereča

Ni daleč do konca leta. Se tekma med Veliko Britanijo in Avstrijo, pa bomo lahko delali obračune čez nogometno leto. Dvoboj Švica-Italija, ki bo 25. novembra v Luganu, tega stanja ne more bistveno spremeniti.

Danes si bi privoščili ogled razmerja sil med Švedsko, Italijo in Jugoslavijo na podlagi tekem, ki smo jih gledali med tremi nasprotniki. Primerjanje je hvaležno. Gre za tri države, ki sodijo med svetovno elito. Ne bomo naštevali uspehov ene ali druge, saj je dovolj znano o svetovnem prvenstvu, ki so ga imeli Italijani, o švedski zmagi na londonski olimpiadi, o visokem vzponu Jugoslavije in njeni tekmi proti Veliki Britaniji itd..

Rezultati treh tekem: V Milanu sta Italija in Jugoslavija igrali 6. maja neodločeno 0-0. Nato je Jugoslavija 2. septembra v Beogradu odpravila Švedsko z 2-1, za konec sta v nedeljo Italija in Švedska končali z 1-1.

Jugoslavija je torej iz tega troboja nabrala tri točke, Italija dve, ter Švedska eno. Švedska je igrala obe tekmi na tujem igrišču, Jugoslavija samo eno, medtem ko je v tem pogledu imela najugodnejši položaj Italija, ki je obe tekmi odigrala doma.

Pred očmi imamo naš članek o tekmi Jugoslavija-Švedska.... Je pač svet tak, da se umetniška narav navadno razbije ob praktičnosti.... Jugoslovani so imeli v rokah vsaj sedemdeset odstotkov igre, a rezultat tega ne pove.... Jugoslavija je zmagala v potu svojega obraza. Moštva švedske vrste so najtežja kost. Ni nikaka izredna enajstorica, to lahko pribijemo takoj. Je pa solidna, prav po severnjaško vestno pripravljena... Dobri obrtniki, ne umetniki (Švedi). Igralci nimajo evropske klase.

Odlomki, ki so narejeni kot po meri tudi za dvoboj Švedska-Italija. Oba napada, italijanski in jugoslovanski sta bila nerazpoložena — ali slabo sestavljena — ter zavlačevala igro, vendar vsak na svoj način. Jugoslovani so pretirano kombinirali, si medsebojno podajali, nekaj pa se je vendar videlo. Italijani so driblali, vsak igralec za sebe in je bilo to kar smo gledali zelo žalostno.

Vrsta hujših razočaranj se je začela za Italijane v Milanu proti Jugoslaviji. Zopet nekaj izrekov:... To je ponižanje, da se nekdo igra z italijanskimi igralci. Tega niso naredili niti Angleži, ki so po drugi svetovni vojni poleg Jugoslovanov edini zapustili neporaženi Italijo. Mačke z mišjo se seveda ni igrala vsa enajstorica. Samo dva sta si to lahko dovoljevala: Djajić in Palfi....

Kot se še marsikdo spominja, je bila tisto tekma jugoslovanskih halfov. Jugoslavija je imela več od igre, a neučinkovit napad zopet ni dal gola.

O tekmi, med Švedsko in Italijo ne bomo govorili, ker je še v svežem spominu.

Vsem trem dvobojem je skupna samo ena stvar: nizki rezultat, kot posledica slabih napadalnih petoric. Vedno so bile obrambe najboljši del moštva. Jugoslavija in Italija sta bila znatno nadmočni Švedski; od 180 minut obeh tekem se je igralo skoraj 150 na skandinavski polovici. Zato švedskega napada niti ne moremo oceniti, ker smo ga videli pač le redko na delu, ugajali pa so njegovi hitro improvizirani in nevarni protinapadi.

Jugoslavija je po svoji koncepciji igre od trojice najboljša. Njen nogomet je najbolj zrel, pa četudi z vso prijago napak. Italija je v resni krizi, ki gre čez zmožnosti sestavljalca ekipe. Ni igralcev, iz katerih bi se dalo nekaj narediti, Švedska po našem ne sodi več v elito, z emigracijami je izgubila svojo silo, katero s sedanjimi igralci ne bodo obnovili.

Igralci, ki so se najbolj odlikovali na tekmah. Pri Jugoslaviji: Colić in Horvat. Italija: Giovannini in Tognon. Pri Švedski: Nilsson. Torej zopet sami obrambni igralci.

m. v.

Galles - Škotska 1-1 (0-0)

GLASGOW, 14. — Galles je premagal danes Škotsko z 1-0.

Igralci Gallesa so danes že drugič v petih letih premagali Škote v njihovi hiši. Tekma je bila povprečna. Škotska ni bila v formi in ni dala gola, čeprav je bila skoraj vedno v napadu. Ni izkoristila niti enajstmetrovke. Pri Gallesu je največje delo opravila obramba.

* * *

RIM, 14. — V Prijateljski igri je nogometna enajstorica Rome premagala Milan s 4:3 (3:3). Moštvi sta igrali v teh postavah:

MILAN: Buffon, Silvestri, Bonomi, Annovazzi, Tognon, Grosso, Burini, Gren, Nordahl, Liedholm, Renosto.

ROMA: Ferrari, Tre Re, Cardarelli, Acconcia, Nordahl, Venturi, Perissinotto, Zecca, Galli, Andersson, Bettini.

V drugem polčasu je bilo nekaj menjav. Rezultat je brez dvoma precejšnje presenečenje.

* * *

Vsi igralci kluba «Sv. Ivan» naj bodo 15. t. m. ob 20. uri na sedežu (Ulica Guardiella 7.) zaradi obvestil o bližnjem nogometnem turnirju. Ker je sestanek važen, naj nihče ne manjka.

* * *

«Evropean Boksing Union» je določila Francoza Langloisa za nasprotnika evropskega prvaka srednje kategorije Charlesa Humeza. Belgijec Karel Sys je bil določen kot protikandidat evropskemu prvaku težke kategorije Nemcu Ten Hoffu.

MEDNARODNA NOGOMETNA TEKMA

Anglija-Irska 2:0 (1:0)

BIRMINGHAM, 14. — Angleška nogometna reprezentanca je premagala pred 70.000 gledalci, ki so napolnili Villa Park, irsko enajstorico z 2:0 (1:0).

Irska ni bila slaba, njeni napadalci so bili večkrat pred nasprotnikovimi vrati, vendar niso bili nevarni. Igra je le redko dosegla raven mednarodnega razreda. V celem drugem polčasu so irski napadalci poslali na vrata sam en uporaben strel. Treba je priznati, da še tedaj niso imeli sreče: vratar je bil na tleh, žoga pa je zadela prečko.

Potem so Angleži zopet prevzeli iniciativo in prevladovali do konca igre. Posteva zmagovalcev:

Merrick; Ramsey, Smith; Wright, Barnass, Dickenson; Finney, Sewell, Lofthouse, Phillips, Medley.

Turčija - Švedska 1-0

CARIGRAD, 14. — Trideset tisoč gledalcev je prisostvovalo turški zmagi nad Švedsko z 1-0. Ob začetnem žvižgu so Švedi začeli z besnim napadom, da bi ponovili podvig, ki jim je uspel v Florenci. Loefgren je imel dobre šanse, a je poslal žogo čez gol. Ko se je začetna ofenziva Skandinavcev polegla, je igra postala enakovredna. V 25. minuti bi Muhtar lahko dosegel gol iz razdalje treh metrov. Vendar je preveč okleval ter je Gustafsson lahko rešil. Igra je postajala vse bolj surova, ko je v 15. minuti drugega polčasa Turčija dala edini in odločini gol: Faruk je prodiral po levem krilu ter podal nazaj Mahmed Aliju. Levi half je poslužil srednjega napadalca, ki je žogo usmeril z glavo v mrežo. Svensson se je vrgel, a mu je žoga šla skozi roke.

Proti koncu igre so bili Švedi v divjem napadu, da bi prišli do uspeha.

Med zmagovalci so bili najboljši Esref, Muhtar in Allishan, pri Švedih pa Loefgren in Gustafsson.

TURČIJA: Turgay; Naci, Muzdat; Esref, Allishan, Mehmet Ali; Erol, Recep, Muhtar, Muzaffer, Faruk.

ŠVEDSKA: Svensson; Maelstron, Nilsson; Ahlund, Gustafsson, Andresson; Joensson, Loefgren, Rydell, Karlson, Jakobsson.

Vesti o važnih odločitvah preuranjene

Do tekme proti Švici nič novega

RIM, 14. — Predsednik italijanske nogometne federacije je izjavil da so novice o nekakšnih izrednih sestankih neosnovane. Sestanek federalnega sveta bo šele 7. decembra. Na vsakem sestanku tega sveta se govori predvsem o mednarodnih dvobojih in navadno odgovorni pogajajo račune o opravljenem delu in odigranih tekmah.

Za bližnji dvoboj proti Švici je najboljše, da se prepusti sestavljanje ekipe dosedanjim ljudem. Pri tem pa naj bi se poslužili izkušnje s tekme 11. novembra in po možnosti poboljšali položaj. V nekaj dnevih se ne dela čudežev. Vsekakor pa je treba narediti kolikor je mogoče. To zadeva zaenkrat samo sestavljanje moštva, ne pa pripravljanje, orientiranje in drugo, kar se ne more rešiti v nekaj dnevih. Prišlo pa bo s časom tudi to, še pred tekmami februarja prihodnjega leta.

Joe Louis na Japonskem

TOKIO, 14. — Bivši svetovni boksarski prvak, Joe Louis je prispel v Tokio. Ostal bo na Japonskem približno tri tedne. Izkupiček petih ali šestih srečanj bo šel v korist japonskih bolnikov.

* * *

LOS ANGELES 14. — Manuel Ortiz, bivši svetovni prvak peteline kategorije, ki bi moral boksati 3. decembra v Parizu proti Rayu Fameshonu, je sporočil po svojem menežerju, da je sklenil zapustiti ring.

V zvezi s Kublerjevi m primerom

Živahen odmev v švicarskem tisku

BERN, 14. — V švicarskih krogih se govori, da Ferdinand Kubler ne bo sprejel diskvalifikacije, ki jo je izrekla športna komisija italijanske kolesarske zveze v zvezi z dirko «Po Lombardiji», marveč da se bo pritožil pri športni komisiji mednarodne kolesarske zveze.

«Vsa stvar je zares neprijetna — piše neki list iz Ženeve — pot, ki jo je sledila italijanska zveza je dokaj čudna in zelo daleč od tega, da bi bila prepričljiva. Lahko bi se vprašali, kako je mogel biti Kubler obsojen od UVI, ne da bi bil prej zaslišan. Drugo je seveda, kaj je s Kublerjevo krivdo».

Pietro Rigassi piše v listu «Gazzetta di Losanna», da je bilo treba čakati preveč časa na odločitev. «Švicarska kolesarska zveza pričakuje, da se Kubler vrne iz Hannoverja in bo šele potem sprejela sklep, ki pa bo upamo v skladu s pravilnikom UCI. Ne gre tu ne za Bobeta, niti za francosko kolesarstvo, ki bi se okoristilo s Kublerjevo diskvalifikacijo, temveč za nesigurno zadržanje italijanskih funkcionarjev.

Sicer pa je za vse prave športnike najboljši cestni dirkač letošnje sezone in zmagovalec trofeja Desgrange-Colombo 1951 samo Kubler in nihče drugi», zaključuje Rigassi svoj članek.

NOČNI BAR
Palace Hotela Portorož
odprt vsako soboto in nedeljo, otvoritev 17 t. m.
IGRA TRŽAŠKI JAZZ
VABLJENI

GELOSO

GELOSO
GELOSO
Popolna superheterodina!
Radiogramofon z 12 ploščami
GELOSO
je višek elegance in ekonomičnosti
Vsi si ga lahko nabavite pri tvrdki
RADIO Ruggero
KORZO GARIBALDI 8
s samo 1.000 lir takoj in 3.000 V MESEČNIH OBROKIH
Odkupujemo rabljene aparate po najvišjih cenah

MOJA AVTOBIOGRAFIJA

BRANISLAV NUŠIČ

4.

Od rojstva do prvega zoba

In če ne bi bila srbska narodnost tista, ki me je prve dni mladosti oskrbovala z mlekom, s čimer me je nenavadno zadoižila, — kdo bi vedel, če ne bi bil jaz že ustreljen kot grški minister ali če ne bi kot lažen romunski knez zapravljal po svetovnih kopališčih denarja matorih francoskih vdov ali če se ne bi s podporami raznih držav krvavo pretepal po planinah kot šef albanskih banditov, vselej v pričakovanju ugodnega trenutka, da bi iz svoje hajduške čete sestavil ministrski svet.

Ob mojem rojstvu ni bil sporen samo dan, marveč tudi kraj rojstva. Nekateri življenjepisci so mi pripisali kot rojstni kraj Beograd, drugi pa Smederevo. Vse zmede je v tem pogledu povzročilo to, da se me obe imenovami mesti odrekata in ne eno ne drugo ne priznava, da bi se bil v njem rodil, marveč me ponujata drugo drugemu. V tem vprašanju se ne morem zanesti na svoj spomin, vendar pa sem v družini zvedel nekatere okoliščine, ki to reč pojasnjujejo. Moj oče je bil namreč premožen trgovec v Beogradu, a prav tedaj, ko sem se moral jaz roditi, je bankrotiral in pobral ves svoj bankrotni imetek — med katerega sem spadal tudi jaz — in se preselil v Smederevo. Tega očetu nisem mogel odpustiti vse žive dni. Prisiliti me, da se rodim bogataški sin, a potem, ko sem že na svetu in ni mogoče več nazaj, me postaviti pred dejstvo, da sem gol siromak. — tega očetu nisem mogel odpustiti, tem manj, ker je je imel že dovolj otrok, pa nikakor ni bilo treba, da si je vprav mene izbral za tako peklensko šalo.

Ko je že beseda o tem, da je bil moj oče šaljivec, moram pripomniti, da so bili — kakor vse kaže — tudi moji daljni predniki bolj ali manj šaljivci. To kar tako summ, kajti nasploh vem le malo o svojih prednikih, v glavnem le to, da se niso tako pisali kakor jaz. Še dandanes ne vemo, kak je moj pravi priimek in čigav je bil ta, ki ga imam jaz. To vedi sam ljubi bog. Nastane torej zanimivo vprašanje: kdo je tisti izmed mojih prednikov, ki je pozabil svoj lastni priimek in v kakih okoliščinah je bil prisiljen to storiti? Vem, da je neki moj sorodnik izgubil svoj priimek iz spomina, ko mu je bilo dvajset let in ko je začelo okrožno poveljstvo povpraševati za njim. Dobro, to še razumem; toda takega razloga gotovo ni bilo v času, ko je imenovani moj prednik pozabil svoj priimek. Preostane mi za rešitev te uganke en sam premislek: da je ta moj prednik zatrdno umrl kjer koli na tujem in sicer pod tujim imenom, se pravi — z lažnim potnim listom.

Kadar koli sem premišljal o tej okoliščini iz mojega življenjepisa, še vselej sem se zamislil: saj mora biti res na moč dovtipno, umreti pod tujim imenom. To utegne biti posebna sladkost za mrliča, ako se mu posreči pripraviti svoje bližnje, da ga pokopljejo pod tujim imenom. Koliko zanimivih zapletkov in kakšnih zapredkov se lahko tu zamota! Ko sem se kdaj pa kdaj vmišljal sam v takšno stanje, sem že vnaprej užival v zmoti svojih bližnjih, ki me imajo še mrtvega za dolžnika, čeprav sem zanje bil že živ za živih dni vselej mrtev. In nato se zamišljam v položaj svoje žene, ki bi kljub temu, da bi resnično bila vdova. In potem v razočaranje profesorja Sime Mitrovića, ki z nekakšnim hudobnim zadovoljstvom že nekaj let zapisuje fraze za nagrobni govor, katerega kani izpregovoriti pred cerkvijo, in naposled v mnoga in mnoga druga zapletena in nerazrešena razmerja.

Rodil sem se v neki stari hišici blizu beograjske zborne cerkve. To hišico so pozneje zbrisali z zemlje in na njenem mestu je zrasla visoka palača Narodne banke, tako da so se znašli bančni zakladi natanko tam, kjer je bila soba, v kateri sem se bil jaz rodil. In ko bi se zdaj našlo kakšno hvaležno pokolenje in bi, postavim, hotelo s spominsko ploščo označiti kraj, kjer sem bil jaz rojen, bi mi morali ploščo z napisom: «Tukaj se je rodil» itd. vzidati v Narodno banko natančno nad tistimi pritličnimi okni z debelimi železnimi rešetkami, kjer je zakladnica in kjer počiva zlata podlaga Narodne banke. Le predstavljajte si, kako lahko bi to spravilo v zmoto kakšnega poznejšega mojega življenjepisca, ki bi nemara na temelju takšnih dejstev dokazoval, da sem jaz nezakonski otrok divjega zakona med guvernerjem Narodne banke in vratarjevo vdovo. Da bi prikrila guvernerjevo sramoto, ki bi utegnila vplivati celo na bančni kredit v tujini, se je vratarjeva vdova skrila po sklepu upravnega in nadzorstvenega odbora med blagajne, v katerih je zlata podlaga banke. Tu me je rodila in me zbasala v neko blagajno, kjer me je nato našla komisija, ko je preštevala državno gotovino in je še mene vpisala v bilanco na strani dohodkov. Seveda, stopiti v življenje iz zakladnice Narodne banke in nositi na sebi podpis guvernerja Narodne banke, takemu je bilo lahko obdržati dober tečaj, — tako na priliko bi dokončal svoje razmišljanje tisti moj bodoči življenjepisec. Toda, hvala bogu, pri nas nikakor ne kaže, da bi se kaj kmalu znašlo kakšno hvaležno pokolenje, s čimer je dano zadostno jamstvo, da nikakor ne bo prišlo do tolikšne zmede v mojem življenju.

Rodil sem se o polnoči, zato v mojem življenjepisu pač ni mogoče reči: zagledal je beli dan dne 8. oktobra 1864. leta, marveč: zagledal je luč lojene sveče 8. oktobra 1864. leta.

Takoj po rojstvu sem brez lastnega sodelovanja in krivde napravil zmedo v hiši. Babica, ki je bedela ob postelji moje matere in se krepčala z rumom, je razglasila, da je novorojenček ženskega spola. Ob tem sporočilu, da sem punca, je moj oče pljunil, se počehljal za uhljem in znnil nekaj grdega, česar tedaj še nisem razumel, ker materinščine še nisem zadosti poznal. Pozneje sem zvedel, da je bil moj oče eden izmed napednejših ljudi in da je strašno sovražil tisti ostanek barbarske šege, po kateri je treba dekletu šteti doto.

Nikoli nisem povpraševal, kako neki se je mogla babica zmotiti in me razglasiti za punco; mislim pa, da se je to zgodilo v raztresenosti. Babica je bila stara, zarjavela devica in pri takih, pravimo, ni izključena tolikšna raztresenost, da imajo moškega za žensko in, narobe, žensko za moškega.

Lahko si mislite, kako smo bili drugi dan vsi v hiši presenečeni, ko smo zjutraj zvedeli, da sem fant. Babica je svojo zmoto opravičevala s slabo svečavo. Očetu je bil ta popravek nenavadno všeč in jaz sem se resnično jezil na babico, kaj neki povsod vtika svoj nos in zakaj je pri meni odkrila pravi spol. Kajti prepričan sem bil, da bi zame bilo mnogo bolje, če bi bil ostal dekle. Kakor sem danes plodovit pisatelj, bi bržčas bil tudi plodovita ženska in bi v tem primeru imel doslej že popolno izdajo svojih zbranih spisov, medtem ko jih takole kot pisatelj še nimam.

Babica je pri tej priložnosti dognala še to, da sem se z rojstvom zakasnil za sedem dni. Sam ne vem, po katerem voznem redu naj bi bil prispel sedem dni prej; vem pa, da sem v tej zamudi vse žive dni videl žalo igro. Zamislite si, prosim vas, prvi nastop na odru, prvi pojav v življenju, pa se zamudim za sedem dni in to v času, ko še nismo imeli državnih železnic. In pa tisto — kar sem bil že nekje spredaj omenil — da je bil moj oče vse do mojega rojstva bogataš in je nekako prav tiste dni prišel na kant, kar se pravi: če se ne bi bil zakasnil za sedem dni, bi se bil še lahko rodil kot bogatašev sin. Tako pa se zdim samemu sebi kakor tisti, ki je bil povabljen na obilno in razkošno kosilo, pa ti pride dobro uro prepozno, ko je vsa miza že pospravljena in mu žele postreči le še s trdimi jajčki ter ga povrh še ljubeznivo vprašajo, ali jih želi ocvrta ali v trdo kuhana.

(Nadaljevanje sledi)

UREDNIŠTVO: ULICA MONTECCHI št. 6, III. nad. — Telefon štev. 93-808 in 94-638. — Poštni predal 502. — UPRAVA: ULICA SV. FRANČIŠKA št. 20. — Telefonska št. 73-38. OGLASI: od 8.30 - 12 in od 15 - 18. - Tel. 73-38. Cene oglasov: Za vsak mm višine v